

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 08
Rotel 0801

DOM
2022-01-21
Stockholm

Mål nr
B 3597-20

Sid 1 (9)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts dom den 26 februari 2020 i mål nr B 3964-17, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagare Jens Nilsson
Åklagarmyndigheten
City åklagarkammare i Stockholm

Klagande (Målsägande)

Statens Historiska Museer genom
Ekonomiska museet – Kungliga Myntkabinettet, 202100-4953
Box 5428
114 84 Stockholm

Företrädd av åklagaren

Motpart (Tilltalad)

FREDRIK Rolf Christian Elfver, 19740914-1673
Majrovägen 41 Lgh 1203
122 49 Enskede

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Johan Åkermark
Brottsbyrån Advokaterna Åkermark & Lodin AB
Parrmätargatan 7
112 24 Stockholm

SAKEN

Häleri, grovt brott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten fastställer tingsrättens dom.
 2. Johan Åkermark får ersättning av staten med 72 436 kr. Av beloppet avser 55 219 kr arbete, 2 610 kr tidsspillan, 120 kr utlägg och 14 487 kr mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.
-

Dok.Id 1680472

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 670 90

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts dom den 26 februari 2020 i mål nr B 3964-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

Statens Historiska Museer genom
Ekonomiska museet – Kungliga Myntkabinettet, 202100-4953
Box 5428
114 84 Stockholm

Företrädd av kammaråklagare Jens Nilsson
Åklagarmyndigheten
City åklagarkammare i Stockholm

Motpart

KENT Erik Staffan Bengtsson, 19561119-4670
Snäckebotorpsvägen 399
266 95 Munka-Ljungby

SAKEN

Bättre rätt till lös egendom

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Åklagaren har yrkat att hovrätten ska döma Fredrik Elfver för häleri, grovt brott vid sex tillfällen i enlighet med åtalet. Åklagaren har i hovrätten justerat åtalet enligt följande.

- I åtalspunkterna 1.1–1.3 har efter orden ”Stockholms stad” i första stycket följande lagts till: ”och under en period om en månad eller några månader dessförinnan i Stockholmsområdet”.
- I åtalspunkten 1.6 har efter orden ”Skåne län” i första stycket följande lagts till: ”eller någonstans däremellan”.
- I bilaga 2 till stämningsansökan, tingsrättens domsbilaga 3, har sjätte raden nedifrån på bilagans första sida strukits.

Statens Historiska Museer genom Ekonomiska museet – Kungliga Myntkabinettet (hädanefter ”KMK”) har yrkat att hovrätten ska helt bifalla dess skadeståndsyrkanden i tingsrätten. KMK har även yrkat att hovrätten ska bifalla dess i tingsrätten framställda yrkande gentemot Kent Bengtsson om bättre rätt till sju vikingatida mynt. För det fall detta yrkande ogillas har KMK yrkat att hovrätten ska bifalla dess i tingsrätten framställda andrahandsyrkande om skadestånd gentemot Fredrik Elfver.

Slutligen har åklagaren yrkat att hovrätten, i samband med dom i målet, ska förordna om kvarstad på så mycket av Fredrik Elfvers egendom att KMK:s fordran om 3 787 700 kr kan antas bli täckt vid utmätning samt att kvarstaden ska bestå till dess verkställighet kan ske, dock längst två månader efter lagakraftvunnen dom.

Fredrik Elfver har motsatt sig att tingsrättens dom ändras. Han har även motsatt sig yrkandet om kvarstad. Vidare har han förklarat att hans inställning i förhållande till de olika åtalspunkterna och skadeståndsyrkandena är densamma som i tingsrätten.

Kent Bengtsson har motsatt sig att tingsrättens dom ändras. För det fall KMK:s yrkande om bättre rätt bifalls har han vidhållit sitt i tingsrätten framställda skadeståndsyrkande gentemot Fredrik Elfver.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

Utredningen i hovrätten är i huvudsak densamma som i tingsrätten. Åklagaren har som ny skriftlig bevisning i hovrätten åberopat fotografier av mynt som hittats i Fredrik Elfvers jobbdator. Fredrik Elfver har som ny skriftlig bevisning i hovrätten åberopat inventeringsrapport avseende KMK, PM avseende den s.k. familjerubeln, analyser från NFC, underlag avseende s.k. sovereignmynt, skrivelse från Brita Malmer och e-post avseende återfunnet mynt jämte åklagarens nedläggningsbeslut med anledning därav. Vidare har det på Fredrik Elfvers begäran hållits syn på tre böcker innehållande förteckningar över bl.a. mynt ur KMK:s duplettfförråd. Kent Bengtsson har som ny skriftlig bevisning i hovrätten åberopat förteckning över vikingatida mynt. Slutligen har det på åklagarens begäran hållits tilläggsförhör med vittnet Kenneth Jonsson angående de fotografier av mynt som hittats i Fredrik Elfvers jobbdator.

Kenneth Jonsson har berättat i huvudsak följande. Han är professor emeritus i numismatik vid Stockholms universitet. Efter att polisen hade beslagtagit Fredrik Elfvers jobbdator och undersökt dess innehåll återlämnades den till universitet. Han (Kenneth) försökte då ta sig in i den. Efter lång tid lyckades en IT-tekniker få tag på en programvara som gjorde det möjligt att granska hårddiskens innehåll. IT-teknikern tog då fram bilderna som fanns lagrade där. Bilderna, som hade raderats, hade kvar sina ursprungliga filnamn. När de såg materialet fanns det ingen som helst ordning i det. Det tog dem därför ett tag att få ordning på allt. Genom att söka på liknande identifikationsnummer lyckades han återskapa två fotoserier. Den ena serien utgjordes av de sju mynt som Fredrik Elfver sålde till Kent Bengtsson samt ytterligare ett mynt; mynt ”nr 42”. Det myntet finns kvar hos KMK. Om man granskar de ursprungliga filnamnen ser man att dessa slutar på nummer i en obruten ordningsföljd (1, 2, 3, 4 osv.), vilket utan tvekan innebär att de fotograferades i en följd vid samma tillfälle. Mynt nr 42 förekommer i mitten av fotoserien. Vidare syns en bit av en linjal på samtliga foton. Man kan se att det är Fredrik Elfvers linjal. En linjal skulle inte vara placerad så om man inte fotograferar vid ett och samma tillfälle. Enligt Kenneth Jonsson visar detta sammantaget att mynten har funnits hos KMK. När bilderna raderades på hårddisken raderades även viss s.k. metadata. Det går därför inte att fastställa när fotona togs. Eftersom affären med Kent Bengtsson skedde i december

2011 bör de dock ha tagits under år 2010. Mynten i fråga kan i och för sig tillhöra en privat samlare. Det är emellertid osannolikt eftersom det innebär att den privata samlingen skulle ha sammanblandats med Fredrik Elfvers forskningsmaterial från KMK.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Skuld och rubricering

Tingsrätten har i sin dom utförligt redogjort för bakgrunden till åtalet och för Fredrik Elfvers invändningar mot det. En av dessa invändningar, som har varit avgörande för utgången i tingsrätten, avser frågan om samtliga påstådda gärningar ska anses preskriberade i enlighet med 35 kap. 1 § brottsbalken (s.k. åtalspreskription).

Enligt hovrätten faller det sig naturligt att bedöma frågan om preskription först, dvs. före en eventuell prövning av den bevisning som har lagts fram till stöd för, respektive till vederläggande av, de närmare gärningsmoment som grundar åtalet.

För att avgöra preskriptionstiden krävs det att påstådd brottslighet rubriceras, dvs. kategoriseras rättsligt (jfr 35 kap. 1 § brottsbalken). Härvid ansluter sig hovrätten till tingsrättens bedömning. Hovrätten finner alltså, i likhet med tingsrätten, att samtliga nu påstådda gärningar ska rubriceras som grova häleribrott. Med undantag för påstådd gärning enligt åtalpunkten 1.6 rör det sig om hälerigärningar som ska ha avsett egendom till betydande ekonomiska värden. Redan på grund härav är brottsligheten i fråga att anse som grov (se rättsfallet NJA 2013 s. 654. Jfr även NJA 1990 s. 351). Till detta kommer systematiken och vanemässigheten i de påstådda gärningarna, inbegripet gärningen enligt åtalpunkten 1.6. Vidare omfattar samtliga påstådda hälerigärningar föremål av betydande kulturhistoriskt värde. Någon annan rubricering än grovt häleri kan därmed inte komma i fråga. Det anförda innebär att preskriptionstiden är tio år.

Den rättsfråga hovrätten härnäst har att ta ställning till är från vilken tidpunkt preskriptionstiden räknas vid sakhälerier likt de nu påstådda (jfr 35 kap. 4 § brottsbalken).

Tingsrätten har i sin dom ingående redogjort för den praxis från Högsta domstolen som aktualiseras vid besvarandet av denna fråga. Hovrätten ansluter sig till dessa redogörelser och konstaterar samtidigt att någon närmare vägledning inte går att finna i förarbetena till bestämmelserna i fråga.

Det grundläggande ställningstagandet från Högsta domstolen går alltså att finna i rättsfallet NJA 1984 s. 564, där Högsta domstolen uttalat att preskriptionstiden vid sakhäleri i princip ska räknas från den första handling som utgör ett fullbordat häleri och att senare av gärningsmannen företagna åtgärder, varigenom han tillgodosgör sig egendomen eller varigenom egendomens återställande till ägaren försvåras, inte inverkar på preskriptionstiden. Högsta domstolen angav förvisso att undantag från denna huvudprincip är tänkbara men att det då får förutsättas vara fråga om fall där en senare hälerihandling inte kan anses naturligt ligga i linje med den första hälerihandlingen, eller om andra särpräglade situationer.

Det av Högsta domstolen fastslagna synsättet har varit föremål för viss kritik. Det har ansetts tveksamt att försvara huvudprincipen framför allt mot bakgrund av de situationer som kan uppstå där en tjuv eller hälare efter en tioårsperiod straffritt kan försöka omsätta stulna museiföremål och konstverk (se Bäcklund m.fl., Brottsbalken [1 juli 2021, Version 19, JUNO], kommentaren till 35 kap. 4 §). Högsta domstolens ståndpunkt i 1984 års rättsfall har emellertid i princip upprätthållits och bekräftats genom rättsfallet NJA 1985 s. 796, i vilket Högsta domstolen inte gjorde någon principiell skillnad med avseende på preskriptionsfrågans bedömning på grund av godsets värde eller beskaffenhet. I det fallet var det fråga om påstådda hälerigärningar avseende kulturhistoriskt värdefulla silverföremål av mycket högt ekonomiskt värde.

Enligt hovrätten utgör vidareförsäljning av stöldgods – likt de som åklagaren har lagt Fredrik Elfver till last – en sådan hälerigärning som naturligt ligger i linje med den första hälerihandlingen, dvs. den inledande befattningen med godset. Den som begår en sakhälerigärning har nämligen som regel för avsikt att antingen utnyttja egendomen för egen räkning eller göra ekonomisk vinning genom att exempelvis vidareförsälja godset eller göra bytesaffärer med det. Hovrätten delar alltså tingsrättens slutsats att det i förevarande fall inte kan sägas röra sig om en sådan särpräglad situation som

tydligt avviker från hur en gärningsperson normalt hanterar hälerigods (jfr även RH 2010:29). Även om hovrätten, i ett fall som detta, kan ha viss förståelse för den kritik som har riktats mot Högsta domstolens ståndpunkt i NJA 1984 s. 564 innebär det nu anförda inte desto mindre att den däri uppställda huvudprincipen ska tillämpas även i nu aktuellt fall. Preskriptionstiden ska alltså räknas från den tidpunkt då Fredrik Elfver först befattade sig med de mynt som är föremål för åtalet.

Fredrik Elfver delgavs åtalet den 14 december 2018. För att gärningarna inte ska anses preskriberade och åtalet ogillas betyder det att hans första befattning med mynten i fråga måste ha skett den 14 december 2008 eller därefter. I enlighet med den genomgående regeln inom straffprocessrätten är det åklagaren som har bevisbördan för att preskription inte har inträtt. Som tingsrätten har funnit krävs det att åklagaren förebringar så mycket bevisning att preskriptionsinvändningen framstår som obefogad (se rättsfallet NJA 2019 s. 72).

I denna del av prövningen ansluter sig hovrätten helt till tingsrättens bedömning (se särskilt sidan 31 i tingsrättens dom). Hovrätten anser alltså, i likhet med tingsrätten, att utredningen inte ger någon ledning i fråga om när den första befattningen med mynten ska ha ägt rum. Det finns inte heller någon bevisning som motsäger att det kan ha skett före den 14 december 2008. Därmed har åklagaren inte motbevisat Fredrik Elfvers preskriptionsinvändning. Detta gäller genomgående avseende samtliga påstådda gärningar enligt samtliga åtalspunkter, alldeles oavsett om Fredrik Elfver faktiskt har befattat sig med myntet i fråga och alldeles oavsett om myntet i fråga faktiskt saknas hos KMK. Det anförda innebär att åtalet ska ogillas i dess helhet, varför tingsrättens dom ska fastställas.

Talan om bättre rätt

Även med beaktande av vad som har anförts och framkommit i hovrätten gör hovrätten ingen annan bedömning än tingsrätten.

I likhet med tingsrätten anser hovrätten visserligen att det finns omständigheter som talar för att mynten kommer från KMK, främst myntens numrering hos kabinettet och

att ”luckor” i den samlingen till viss del korresponderar mot numreringen på de mynt som Fredrik Elfver sålt till Kent Bengtsson. Av de skäl tingsrätten anfört går det dock inte att dra några närmare slutsatser av numreringen som sådan. Övrig bevisning ger inte stöd åt KMK:s talan med sådan styrka att den påverkar bedömningen på ett avgörande sätt. Detsamma gäller vad Kenneth Jonsson har berättat i hovrätten. Hovrätten ansluter sig alltså till tingsrättens slutsats att KMK inte lyckats styrka att nu aktuella vikingatida mynt kommer från kabinettet. Sammantaget ska alltså tingsrättens dom fastställas även i denna del.

Skadestånd

Liksom i skulddelen har Fredrik Elfver i skadeståndsdelen invänt att preskription har inträtt avseende samtliga KMK:s anspråk.

I enlighet med vad tingsrätten funnit ska KMK:s skadeståndsyrkande såvitt gäller de sju vikingatida mynten (åtalspunkten 1.6) avslås redan av det skälet att det inte är styrkt att mynten kommer från kabinettet.

Vad gäller KMK:s skadeståndsyrkanden i övriga delar, dvs. avseende åtalspunkterna 1.1–1.5, ansluter sig hovrätten till tingsrättens redogörelse av rättsläget (se särskilt sidan 25 i tingsrättens dom). Som tingsrätten har anfört åligger det KMK att styrka att det första rättsfaktum genom vilket fordringarna uppkommit har inträffat vid en sådan tidpunkt att preskription inte har inträtt (se Stefan Lindskog, Preskription: Om civilrättsliga förpliktelsers upphörande efter viss tid, 5 uppl., 2021, s. 717). I förevarande fall innebär detta alltså att KMK har att styrka att en första skadegörande handling, dvs. en första hälerigrundande befattning med mynten i fråga, ägt rum den 14 december 2008 eller därefter (jfr rättsfallet NJA 2018 s. 793). Som tingsrätten har funnit saknas det emellertid helt bevisning som styrker att så är fallet. Detta innebär att KMK:s skadeståndstalan ska avslås i dess helhet, varför tingsrättens dom ska fastställas även i denna del.

Övrigt

Hovrättens bedömningar ovan innebär att det saknas skäl att pröva Kent Bengtssons skadeståndsyrkande och åklagarens yrkande om kvarstad.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2022-02-18

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Hans Cappelen-Smith, f.d. hovrättsrådet Torbjörn Widemar och tf. hovrättsassessorn Mikael Schantli, referent, samt nämndemannen Ove Andreasson. Nämndemannen Senait Ogbay har på grund av förfall inte deltagit i hovrättens slutliga avgörande.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM
2020-02-26
meddelad i
Stockholm

Mål nr: B 3964-17

PARTER

Tilltalad

FREDRIK Rolf Christian Elfver, 19740914-1673
Majrovägen 41 Lgh 1203
122 49 Enskede

Offentlig försvarare:

Advokat Johan Åkermark
Brottsbyrån Advokaterna Åkermark &
Lodin AB
Parvmätargatan 7
112 24 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Jens Nilsson
Åklagarmyndigheten
City åklagarkammare i Stockholm
Box 70296
107 22 Stockholm

Målsägande

Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet, 202100-4953
Box 5428
114 84 Stockholm

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Häleri, grovt brott, 9 kap 6 § 1 st 1 p och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017
2009-02-28 -- 2013-10-29 (6 tillfällen)

Skadestånd

Statens Historiska Museers genom Kungliga Myntkabinettet skadeståndsyrkanden avslås.

Ersättning

1. Johan Åkermark får ersättning av staten med 575 625 kr. Av beloppet avser 452 790 kr arbete, 7 710 kr tidsspillan och 115 125 kr mervärdesskatt.
2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 8307 104 20 Stockholm	Scheelegatan 7	08-561 651 40 E-post: stockholms.tingsratt.avdelning1@dom.se www.stockholmstingsratt.se		måndag - fredag 08:00-16:00

Övrigt

Tingsrättens beslut om kvarstad (2018-12-18) upphävs.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM
2020-02-26
meddelad i
Stockholm

Mål nr: B 3964-17

Motpart

KENT Erik Staffan Bengtsson, 19561119-4670
Snäckebotorpsvägen 399
266 95 Munka-Ljungby

Åklagare

Kammaråklagare Jens Nilsson
Åklagarmyndigheten
City åklagarkammare i Stockholm
Box 70296
107 22 Stockholm

Målsägande

Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet, 202100-4953
Box 5428
114 84 Stockholm

DOMSLUT

Förverkande och beslag

Statens Historiska Museers genom Kungliga Myntkabinettet yrkande om bättre rätt än Kent Bengtsson till i beslag tagna vikingatida mynt avslås. Beslaget hävs. (Polismyndigheten Region Stockholm; 2016-0201-BG17.1-7).

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING	5
UTREDNINGEN.....	6
VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS HAR ANFÖRT.....	7
Åklagaren.....	7
Fredrik Elfver.....	15
Kent Bengtsson	22
DOMSKÄL	23
Rättsliga utgångspunkter	23
Ska Fredrik Elfver dömas för grovt häleri?	27
Har Kungliga Myntkabinettet bättre rätt till de vikingatida mynten?	32
Kungliga Myntkabinettets skadeståndsyrkanden.....	35
Kent Bengtssons skadeståndsyrkande	36
Kvarstad.....	36
Övrigt	36

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Åklagaren har yrkat ansvar för grovt häleri och framställt yrkanden om skadestånd och bättre rätt enligt stämningsansökan, domsbilaga 1–3.

Fredrik Elfver har förnekat samtliga gärningar och har närmare angett sin inställning till åtalet enligt följande.

Åtalspunkterna 1.1–1.3: Han har sålt mynt på auktionerna men kan inte vitsorda att det rör sig om de mynt som åtalet avser. Mynten har inte frånhänts Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet (Kungliga Myntkabinettet) genom brott och i vart fall har han saknat uppsåt till den omständigheten.

Åtalspunkten 1.4: Han har innehaft och överlåtit myntet till Bernt Ahlström. Myntet har inte frånhänts Kungliga Myntkabinettet genom brott och i vart fall har han saknat uppsåt till den omständigheten.

Åtalspunkten 1.5: Han har aldrig befattat sig med ett sådant mynt. Han har således varken innehaft, överlåtit eller överlämnat myntet till Bernt Ahlström. Det är inte visat att myntet har frånhänts Kungliga Myntkabinettet genom brott.

Åtalspunkten 1.6: Han har innehaft och överlåtit mynten till Kent Bengtsson. Mynten har inte frånhänts Kungliga Myntkabinettet genom brott och i vart fall har han saknat uppsåt till den omständigheten.

Fredrik Elfver har vidare gjort gällande att samtliga gärningar är preskriberade.

Fredrik Elfver har bestritt skadeståndsanspråket på samma grunder som anförts i ansvarsfrågan och har inte vitsordat något belopp som skäligt i sig, inte heller sättet att

beräkna ränta. Han har gjort gällande att räntan ska jämkas på grund av den oskäligt långa utredningstiden med analog tillämpning av 8 § räntelagen (1975:635).

Åklagaren har framhållit att utredningen inleddes 2015 och att åtal väcktes 2018 och att skäl för att jämka räntan inte föreligger.

Kent Bengtsson har bestritt yrkandet om bättre rätt till de vikingatida mynten i åtalspunkten 1.6. Han har förnekat att mynten har funnits hos Kungliga Myntkabinettet. För det fall tingsrätten skulle bifalla yrkandet om bättre rätt har han för egen del yrkat skadestånd av Fredrik Elfver med 150 000 kr, motsvarande myntens nuvarande värde, vilket är den skada han lider om mynten ska lämnas åter till Kungliga Myntkabinettet.

Fredrik Elfver har bestritt Kent Bengtssons skadeståndsyrkande och inte vitsordat något belopp som skäligt i sig.

Åklagaren har yrkat att tingsrätten ska förordna att tidigare meddelad kvarstad på Fredrik Elfvers egendom ska bestå till dess verkställighet kan ske, dock längst två månader efter att domen har fått laga kraft, och har justerat kvarstadsbeloppet till 3 787 700 kr.

Fredrik Elfver har yrkat att beslutet om kvarstad ska hävas och att beslagtagna egendom ska återgå till honom.

UTREDNINGEN

Åklagaren har åberopat en omfattande skriftlig bevisning. Fredrik Elfver har åberopat viss skriftlig bevisning.

Fredrik Elfver har hörts över åtalet. Kent Bengtsson har hörts.

På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med Ulrika Bornestaf, Torbjörn Sundquist, Stefan Anderberg, Dennis Pettersson, Ingemar Wallin, Dan Carlberg, Hans Hirsch, Ulf Nordlind, Kenneth Jonsson, Line Bjerg, Bo Gunnarsson, Sonny Serrestam, Sonja Ekström Liakos, Inger Hammarberg, Lars Lagerqvist och Rolf Sjöberg. Åklagaren har läst upp vad som antecknats vid polisförhör med Ian Wiséhn, Bernt Ahlström och Bjarne Ahlström.

På Fredrik Elfvers begäran har vittnesförhör hållits med Johan Elfver.

VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS HAR ANFÖRT

Åklagaren

Kungliga Myntkabinettet upptäckte att mynt saknas

Kungliga Myntkabinettet har cirka 620 000 föremål, varav 450 000 mynt, av betydande kulturhistoriskt värde i sina samlingar.

Under 2013–2017 genomfördes en omfattande inventering av samlingarna. Ulrika Bornestaf och Torbjörn Sundquist vid Kungliga Myntkabinettet var ansvariga och har tillhandahållit listor över saknade mynt till polisen, vilket har lett till att polisen upprättat anmälningar. En anmälan gäller svenska mynt och innehåller 214 godspunkter, av vilket det mesta är mynt. Den andra anmälan gäller utländska mynt och innehåller 1 272 godspunkter. Hos Kungliga Myntkabinettet har det funnits fotografier av vissa mynt, men tyvärr har även fotografier försvunnit i stor utsträckning, vilket har gjort att spårning av mynten har försvårats. Fotografierna har kanske blivit stulna.

Den senaste större inventeringen av samlingarna genomfördes under 1993–1996 i samband med att Kungliga Myntkabinettet flyttade till nya lokaler på Slottsbacken.

Utifrån detta går det att sluta sig till att de flesta mynt har försvunnit någon gång efter 1996 men före 2013 när Ulrika Bornestafs och Torbjörn Sundquists inventeringar påbörjades.

Misstankarna mot Fredrik Elfver

Fredrik Elfver arbetade på Kungliga Myntkabinettet på ett vikariat mellan 2004–2007. Misstankar mot honom uppstod i maj 2015 när det visade sig att han hade lämnat in ett visst mynt, 2 ½ dollar 1829, till en auktionsfirma.

Förutom de i målet aktuella auktionerna har Fredrik Elfver även sålt objekt vid andra auktioner. Dessa objekt har relativt låga värden och stämmer inte överens med något som har anmälts saknat från Kungliga Myntkabinettet. Då såldes bl.a. gotländska mynt.

Fredrik Elfver hade förhållandevis låga inkomster under 2004–2015. En ansevärd del av hans inkomster härrör från myntförsäljningarna. Trots relativt blyga inkomster kunde Fredrik Elfver under den här perioden köpa stora mängder antika böcker. Polisen har tagit ut kontoutdrag från 2005 och framåt och markerat inköp av böcker på antikvariat och liknande. Det mesta av försäljningslikviden från myntförsäljningarna användes till inköp av böcker. En del av pengarna använde han också till att göra inköp på juvelsalongen på NK.

En stor mängd antika böcker har tagits i beslag hemma hos Fredrik Elfver den 26 april 2017. Vid husrannsakan hittades bl.a. ett stort antal kvitton och fakturor utställda på Fredrik Elfver, som han uppenbarligen hade sparat. Det rör sig om cirka 180 stycken kvitton från 1980-talet fram till april 2014. Summan av dessa kvitton uppgår till sammanlagt 1,2 miljoner kr under cirka 20 års tid. Det finns även fyra kvitton från en mynthishandel, som verkar avse inköp av mynt. Det är inte så många om man jämför med inköp av exempelvis böcker och silverföremål.

Fredrik Elfver har invänt att han ärvt vissa mynt av sin morfar, som i sin tur ska ha ärvt mynten av sin son, Fredrik Elfvers morbror. Morbrodern gick bort 1968, 26 år gammal. I bouppteckningarna efter morfadern och morbrodern nämns emellertid ingenting om myntsamlingar eller om värdefulla mynt. Bl.a. har Fredrik Elfver påstått att ett visst mynt, 1 ½ rubel Nicolaus I 1836 (den så kallade familjerubeln), som såldes för 510 000 kr, kommer från arvet efter morfadern och morbrodern.

Fredrik Elfvers handledare vid Stockholms universitet, Kenneth Jonsson, ifrågasatte hur Fredrik Elfver hade fått tag i alla mynt. I ett mejl till Kenneth Jonsson i mars 2016 lämnade Fredrik Elfver förklaringar till hur han fått tag på vissa av mynten. Han skrev bl.a. att han under perioden 1999–2006/2007 förvärvat mynt och böcker av mynt- och antikhandlaren Ted Malmstedt. Vidare angav han att familjerubeln kom från arvet efter morfadern och morbrodern. Han uppgav också att han efter inträdet i Timmermansorden valde att avyttra sina numismatiska samlingar och fortsätta med boksamlandet. Uppgifterna har kontrollerats, exempelvis inköp på Kaplans auktioner, Philea auktioner och MISAB samt Tradera. Det har inte gått att hitta några inköp av mynt. Dock har det i viss utsträckning varit möjligt att handla anonymt vid exempelvis Kaplans auktioner.

Fredrik Elfver har genomgående lämnat felaktiga uppgifter till auktionsfirmorna och till Kent Bengtsson i samband med försäljningarna. Han har påstått att han har agerat som ombud för andra säljare.

Åtalspunkten 1.1, Aurum Auktioner nr 5

Vid Aurum Auktioner nr 5 sålde Fredrik Elfver totalt 153 objekt i 93 poster. Det totala försäljningspriset var 1 206 800 kr. 40 av mynten i försäljningslistorna stämmer överens med mynt som anmälts stulna från Kungliga Myntkabinettet. Dessa 40 mynt hade ett totalt försäljnings- eller utropspris om 1 008 800 kr. Övriga mynt

som såldes går inte att härleda till myntkabinettet. En förteckning över de 40 mynten finns i domsbilaga 2.

Bl.a. såldes familjerubeln på denna auktion. Det är ett mycket sällsynt och värdefullt mynt. Familjerubeln har getts ut i fyra typer. Myntet som såldes är ett mynt av typ 3, som getts ut i 150 exemplar. Ett sådant saknas vid Kungliga Myntkabinettet. Typ 4 gjordes i samma myntform som typ 3 och finns i okänt antal exemplar.

Fredrik Elfver påfördes skattetillägg eftersom han inte redovisade försäljningen. I ett brev till Skatteverket angav Fredrik Elfver att han hade tvingats avyttra ett arv från sina morföräldrar, en samling svenska och utländska mynt. Han skrev däremot ingenting om att han hade köpt några mynt.

Åtalspunkten 1.2, Aurum Auktioner nr 6

Vid Aurum Auktioner nr 6 sålde Fredrik Elfver totalt 255 objekt i 171 poster. Det totala försäljningspriset var 1 750 400 kr. 152 av mynten i försäljningslistorna stämmer överens med mynt som har anmälts stulna från Kungliga Myntkabinettet. Dessa 152 objekt hade ett totalt försäljningspris om 1 248 400 kr. Övriga mynt som såldes går inte att härleda till myntkabinettet. En förteckning över de 152 mynten finns i domsbilaga 3.

Avseende några mynt har det kunnat göras jämförelser mellan fotografier av ett mynt från Kungliga Myntkabinettet och ett fotografi av myntet som sålts. Ett fotografi av myntet 1 dukat Fredrik I 1749 har hittats på Kungliga Myntkabinettet och jämförts med ett fotografi från auktionskatalogen. Nationellt Forensiskt Centrum (NFC) har i sin rapport dragit slutsatsen att resultatet av jämförelsen talar starkt för att myntet på fotografiet från auktionskatalogen är samma mynt som på fotografiet från Kungliga Myntkabinettet (grad +3).

Ett fotografi av myntet 1 dukat Adolf Fredrik 1754 Östra Silverberget har hittats på Kungliga Myntkabinettet och jämförts med ett fotografi från auktionskatalogen. Myntet är extremt sällsynt. NFC har i sin rapport dragit slutsatsen att resultatet av jämförelsen talar starkt för att myntet från auktionskatalogen är samma mynt som på fotografiet från Kungliga Myntkabinettet (grad +3).

Ett fotografi av myntet 2 dukater Ferdinand III 1651 har hittats på Kungliga Myntkabinettet och jämförts med ett fotografi från auktionskatalogen. NFC har i sin rapport dragit slutsatsen att resultatet av jämförelsen talar starkt för att myntet från auktionskatalogen är samma mynt som på fotografiet från Kungliga Myntkabinettet (grad +3).

Ett fotografi av myntet Tyskland Mainz ärkebiskop Dietrich I Goldgulden 1434–1459 har hittats på Kungliga Myntkabinettet och jämförts med ett fotografi från auktionskatalogen. NFC har i sin rapport dragit slutsatsen att resultatet av jämförelsen talar för att myntet från auktionskatalogen är samma mynt som på fotografiet från Kungliga Myntkabinettet (grad +2).

Ett fotografi av myntet 2½ dollar 1829 har hittats på Kungliga Myntkabinettet. Ingemar Wallin köpte in myntet för företaget Heritages räkning. Myntet såldes sedan vidare på en auktion i USA, varifrån fotografier av myntet har hämtats. Myntet är mycket sällsynt. Fotografierna från Kungliga Myntkabinettet har jämförts med fotografierna från auktionskatalogen i USA. Likheterna som hittats finns inte på andra likadana mynt utan skadorna som finns förefaller vara unika. Hans Hirsch har markerat likheter mellan fotografierna.

Åtalspunkten 1.3, MISAB auktion nr 9

Vid MISAB auktion nr 9 sålde Fredrik Elfver totalt fem mynt för sammanlagt 732 500 kr. Tre av mynten i försäljningslistorna, ½ rubel Peter I 1704, 2 rubel

Katarina I 1726 och 2 rubel Elisabet 1756, stämmer överens med mynt som har anmälts stulna från Kungliga Myntkabinettet. Dessa tre objekt hade ett totalt försäljningspris om 447 500 kr.

Åtalspunkten 1.4, Försäljning till/via Bernt Ahlström

Fredrik Elfver har sålt myntet 10 rubel Peter III 1762 till eller genom den numera avlidne mynthandlaren Bernt Ahlström som bodde i Luxemburg. Myntet köptes av Bernt Ahlström för 353 000 kr och såldes sedan på auktion i Storbritannien i maj 2011. Ett sådant mynt ska ha funnits hos Kungliga Myntkabinettet. Fotografier av ett sådant mynt hittades på Fredrik Elfvers hårddisk i hans tjänsterum på Stockholms universitet. Fotografierna hade raderats men hittades med IT-forensiska verktyg. Fotografierna på hårddisken har jämförts med fotografier från auktionskatalogen i Storbritannien. NFC har i sin rapport dragit slutsatsen att resultatet av jämförelsen talar extremt starkt för att myntet på bilderna från hårddisken är detsamma som myntet på bilderna från auktionsfirman (grad +4). NFC har vidare konstaterat att det rör sig om samma bild som komprimerats i olika grad.

Åtalspunkten 1.5, Försäljning till/via Bernt Ahlström

Fredrik Elfver har sålt eller överlämnat myntet 5 rubel Peter III 1762 till Bernt Ahlström. Myntet såldes av Bernt Ahlström på auktion i Schweiz i oktober 2014 för 97 500 schweiziska francs, motsvarande 730 000 kr. Ett sådant mynt ska ha funnits hos Kungliga Myntkabinettet. Åklagaren har begärt och fått information från auktionsfirman Sincona i Schweiz. Av svaret framgår bl.a. att Bernt Ahlström sålde myntet och att Fredrik Elfver inte är känd av auktionsfirman. Fotografier av ett sådant mynt, tagna med en kamera av en modell som Fredrik Elfver använde, hittades på Fredrik Elfvers hårddisk i hans tjänsterum på Stockholms universitet. Fotografierna hade raderats men hittades med IT-forensiska verktyg. Av bildernas så kallade EXIF-data kan bl.a. utläsas att de togs med en digitalkamera av märket

Nikon modell E7600 den 21 januari 2012, en modell som Fredrik Elfver använde. På hårddisken finns även ett fotografi av Fredrik Elfver tagen med en kamera av samma modell och som enligt EXIF-datan togs 2010. Fotografierna av myntet som fanns på hårddisken har jämförts med fotografier från auktionskatalogen från Sincona. NFC har i sin rapport dragit slutsatsen att resultatet av jämförelsen talar mycket starkt för att myntet på bilderna från hårddisken är detsamma som myntet på bilderna i auktionskatalogen (grad +3).

Åtalspunkten 1.6, Försäljning till Kent Bengtsson

Fredrik Elfver har sålt sju vikingatida mynt till Kent Bengtsson för totalt 65 000 kr strax före jul 2011. Mynten kommer från Kungliga Myntkabinettet. Inför köpet skickade Fredrik Elfver fotografier av åtta mynt till Kent Bengtsson. Bilderna visar myntens fram- och baksida och i marginalen syns en linjal. Mynten är numrerade på fotografierna med nummer 3, 16, 42, 50, 54, 59, 60 och 61. Ett av dessa, mynt nummer 42, fick Kent Bengtsson dock inte köpa eftersom det enligt Fredrik Elfver tillhörde Kungliga Myntkabinettet. Ett av mynten, nummer 54, ska bara finnas i ett känt exemplar. Övriga mynt är också sällsynta.

Efter köpet mejlade Fredrik Elfver Kent Bengtsson och uppgav att myntens ägare, vilket han påstod inte var han själv, ville ha betalt och att Fredrik Elfver därför fått lägga ut pengar till ägaren. Fredrik Elfver ville nu ha betalt av Kent Bengtsson som ombads skriva ”återbetalning lån” vid överföringen och dela upp betalningen i två omgångar. Han beskrev även myntens vikt. De sju sålda mynten togs i beslag från Kent Bengtssons bankfack den 12 februari 2016. Fotografier av de beslagtagna mynten har jämförts med fotografier som har hittats i Fredrik Elfvers stationära tjänstedator i hans tjänsterum på Stockholms universitet.

I Fredrik Elfvers forskningsmaterial på Kungliga Myntkabinettet finns numrerade påsar. I påsarna finns 25 vikingatida mynt av samma typ kvar. Påsarna är numrerade enligt en serie som stämmer överens med numreringen av mynten som återfanns på fotografierna från Fredrik Elfvers tjänsterum. Det kan inte vara en slump att samtliga sålda mynt har nummer som motsvarar nummer på mynt som saknas hos Kungliga Myntkabinettet.

Vid husrannsakan i Fredrik Elfvers tjänsterum på Stockholms universitet den 8 december 2015 hittades ett dokument med ett fotokollage av 13 mynt. Bilderna är svartvita men ser i övrigt ut som de bilder som skickades till Kent Bengtsson. Bilderna föreställer andra mynt än de som Kent Bengtsson fick köpa och är på fotografierna numrerade med nummer 5, 8, 12, 14, 22, 24, 26, 29, 31, 36, 52, 53 och 55. Fotografier av mynt nummer 22, 24, 31, 36 och 42 har jämförts med fotografier av mynten som finns kvar på Kungliga Myntkabinettet. Mynten på bilderna överensstämmer med varandra.

En sammanställning över de vikingatida mynten framgår av domsbilaga 4.

Brotten är grova

Redan med beaktande av försäljningarnas ekonomiska värde är brotten att anse som grova, med undantag för åtalpunkten 1.6. Därutöver är brotten att anse som grova eftersom mynten har ett betydande kulturhistoriskt värde. Systematiken med vilket gärningarna utförts medför också att brotten ska anses som grova.

Fredrik Elfver*Fredrik Elfvers invändningar mot åtalet*

Det är inte bevisat att den aktuella typen av mynt har funnits hos Kungliga Myntkabinettet. Det har varit en sådan oordning på Kungliga Myntkabinettet att det inte går att dra några säkra slutsatser om vad som har funnits i samlingarna. Bilden av bristande kontroll avseende föremålshanteringen delas av Riksrevisionen. Det fåtal inventeringar som har gjorts under årens lopp är bristfälliga. De personer som har genomfört inventeringarna har arbetat utifrån olika arbets- och dokumenteringsmetoder och det går inte att säga något om dessa personers noggrannhet, utbildning och expertis eller kvalitén av deras genomgång. I vissa fall har man inte inventerat de faktiska mynten utan enbart räknat antalet mynt på varje myntbricka. Bevisvärdet av gamla inventarielistor är låg och det går inte att ta för gott att de överensstämmer med verkligheten i varje enskilt fall. Att det har funnits fotografier av mynt kan inte tas till intäkt för att själva myntet funnits hos Kungliga Myntkabinettet.

Det är inte heller bevisat att den aktuella typen av mynt saknas hos Kungliga Myntkabinettet. Inventeringen som påbörjats av Ulrika Bornestaf och Torbjörn Sundquist pågår alltjämt och det är därför möjligt att mynten kan komma tillrätta. Samlingarna är omfattande. Det finns åtskilliga exempel från förundersökningen på mynt som har avlysts (avanmälts), lådor som hittats, mynt som oförklarligt har flyttats och samlingar som har utlånats. Inventeringarna har dessutom utförts på ett bakvänt sätt, eftersom man utgått från försäljningslistor över mynt och därefter gett Ulrika Bornestaf och Torbjörn Sundquist i uppdrag att kontrollera om sådana mynt saknas hos Kungliga Myntkabinettet.

Det är inte bevisat att mynten som sålts är identiska med de som påstås saknas. Majoriteten av sålda mynt är så kallade bullionmynt, dvs. mynt som präglats i miljon-

tals exemplar. Kungliga Myntkabinettet har vid 350 separata tillfällen sålt dubbletter av mynt ur sina samlingar, vilka nu cirkulerar legalt på marknaden. Inte heller övriga mynt är helt unika och det är inte styrkt att mynten är så ovanliga som påstås. Själva tanken med mynt är att de ska vara så många att man vet vad man handlar med. Förfalskningar och kopior förekommer. Det ligger i auktionsfirmornas intresse att beskriva mynten som säljs som unika och i gott skick. I ett fåtal fall har fotografier på mynt från Kungliga Myntkabinettet jämförts med fotografier från auktionstataloger. Särdrag i mynt kan uppstå vid prägling av myntet om stampen har skador. Det betyder att det kan finnas identiska märken på mynten utan att det för den sakens skull är samma mynt. Ulrika Bornestaf och Torbjörn Sundquist har vid en sådan jämförelse varit övertygade om att det var fråga om samma mynt, vilket senare visat sig vara fel.

Det är inte bevisat att mynten har frånhänts Kungliga Myntkabinettet genom brott. Mynten kan ha förkommit vid någon av Kungliga Myntkabinettets flyttar eller kan vara utlånade till något annat museum. Åklagaren har inte preciserat när och vem som skulle ha stulit mynten. Utan den informationen går det inte att ta ställning till om ett eller flera godtrosförvärv ligger mellan stölden och Fredrik Elfvers försäljning. Inventeringen som genomfördes på 1990-talet var bristfällig. Mynten kan redan vid det tillfället ha varit utbytta eller förkomna. Mynten kan också ha försvunnit efter den åtalade brottstiden. Av samma anledning är det inte styrkt att Fredrik Elfver har haft uppsåt till att mynten är frånhända Kungliga Myntkabinettet genom brott.

Samtliga eventuella brott som åtalet rör är preskriberade. Fredrik Elfver har haft samtliga mynt i sin besittning före december 2008 – i de flesta fall långt före denna tidpunkt. Åklagaren har bevisbördan för att eventuella brott inte har preskriberats och det räcker inte att, som åklagaren har gjort, säga att det inte går att veta när mynten försvann från Kungliga Myntkabinettet. Situationen är inte sådan att ett

undantag ska göras från huvudregeln om att preskriptionstiden ska räknas från den första fullbordade hälerihandlingen.

Fredrik Elvers berättelse

Under 2004–2007 arbetade han som vikarierande antikvarie på Kungliga Myntkabinettet. Arbetsuppgifterna bestod främst i att guida på museet, svara på allmänna förfrågningar och vara behjälplig vid utställningar. Därutöver var han säkerhetsansvarig med fokus på brandskyddsfrågor. Liksom övriga anställda hade han tillgång till valven där mynten förvarades, dock inte efter det att han avslutade sin anställning. Närmast före anställningen vid Kungliga Myntkabinettet hade han påbörjat sina doktorandstudier i numismatik vid Stockholms universitet. Han har haft ett tjänsterum på universitetet.

Han har haft ett intresse för mynt sedan 1980-talet, varit medlem av svenska numismatiska föreningen och samlat på mynt. Det har inte varit hemligt att han samlar på mynt. Han har donerat mynt till Kungliga Myntkabinettet i eget namn. Inriktningen på samlingen har varierat över tid, allt från svenska till utländska och antika till moderna mynt. Primärt har mynten i hans samling införskaffats genom arv och inköp från kollegor, myntsamlare och offentliga auktioner. Mynten har förvarats i hans bostad på olika platser. Samlandet pågick under flera årtionden men trappades ner under 2000-talet. Efter år 2008 har han inte förvärvat några mynt. Han har även samlat på böcker och silverföremål. Hans boksamlande har främst fokuserat på svensk skönlitteratur, svensk historia och numismatik. Samlandet har finansierats genom inkomster från anställningar och stipendier. När han haft låga omkostnader i övrigt har han köpt böcker till sin samling. Ibland har han sparat kvitton. De olika insättningarna på hans konto rör bl.a. gåvor och återbetalningar från hans bror samt medel från hans far, släkt och vänner.

År 1991 dog hans morfar. Då ärvde han och hans bror ett mindre belopp var. I övrigt hade hans föräldrar hand om morfaderns lösöre så länge de levde. Efter hand upptäcktes ett skrin med bl.a. diverse mynt i morfaderns kvarlåtenskap. Det var bl.a. de mynt som han senare sålde på MISAB auktion nr 9 och familjerubeln som såldes på Aurum auktioner nr 5. Han har fått det berättat för sig att mynten kom från hans morbror Leif som dog 1968, alltså före morfadern. Leif tjänstgjorde inom handelsflottan och besökte bl.a. de forna öststatsländerna. Hans mamma blev förvånad när mynten dök upp. De hade inte anträffats vid bouppteckningen. Eftersom han samlade på mynt fick han mynten i skrinet. Det uppkom ingen diskussion om att dela intäkterna från myntförsäljningarna med hans bror eftersom brodern fick lägenheten efter morfadern.

Anledningen till att han inte sålde alla mynt på en och samma gång var att han ville testa marknaden. Han hade noterat ett ökat intresse för ryska mynt och priserna steg. Mynten har sålts långt över förväntat pris.

Familjerubeln trodde han var en så kallad novodel, en nypräglings av ett äldre mynt, eftersom det var i så fint skick. Förutom familjerubeln som kom från morfaderns skrin har han förvärvat mynten som såldes på Aurum Auktioner nr 5 genom köp och byten. Majoriteten har han förvärvat från myntsamlaren och mynthandlaren Ted Malmstedt, som gick bort 2007. Han har inte hittat några kvitton avseende inköpen från Ted Malmstedt. Vidare har han förvärvat mynten från Bjarne Ahlströms mynthandel, mynthandlaren Peter Flensburg, Anders Forsell och från privata samlare. Något mynt har han fått i gåva av sin far eller bror, men han minns inte när. Något mynt har han införskaffat på bytesafton. Mynten har förvärvats över tid och han minns i de flesta fall inte exakta tidpunkter. Pengarna han fick in från försäljningarna använde han både för daglig drift och för att fortsätta sitt samlande. Han sa inte till Dennis Pettersson vid Aurum att det var hans mynt utan att han företrädde andra säljare. Detta var en förhandlingstaktik för att få bättre provision.

När han sålde mynten på Aurum Auktioner nr 6 tror han att vände sig till Dennis Pettersson igen. Han kan ha använt samma förhandlingstaktik för att få bättre villkor. Samtliga mynt har han köpt eller bytt till sig. Några av mynten har han köpt på PEO mynthandel på Drottninggatan, exempelvis Gustav II Adolf 1627. Han tror att de tre mynten Gustav II Adolf 1632 Augsburg, Erfurt och Mainz också inhandlades där. Övriga taler-mynt och dukater från Tyskland införskaffades vid olika tidpunkter från olika personer. Det rör sig om inköp från mynthandlare och från Ted Malmstedt.

Något mynt kan komma från en mäsas. Dukaten Fredrik I 1749 minns han mycket väl. Den införskaffade han 2006 från Ted Malmstedt i utbyte mot boken Linnerhielms resor i Sverige från 1700-talet samt cirka 10 000–15 000 kr. Boken hade han köpt tidigare. Han har skrivit fel om detta i mejlet till Kenneth Jonsson. Dukaten Adolf Fredrik 1754 bytte han med Ted Malmstedt mot Lasse Lucidors Helikons Blomster, men han minns inte när. Myntet 4 dukater 1839 bytte han med Ted Malmstedt mot ett fint exemplar av Tunbergs tal om japanska mynt från 1779.

Den ryska rubeln Alexander II 1898 köpte han på en myntmässa i Helsingborg för mindre än 5 000 kr. Det amerikanska myntet 2 ½ dollar 1829 bytte han med Ted Malmstedt 2003 mot boken Skandinavien fiskar. Han fick även en kråsnål som han fortfarande har kvar. Han frågade Ted Malmstedt om myntet som sa att det kom från Olle Ahlgård. Övriga mynt tror han kommer från Ted Malmstedt eller så minns han inte. Något eller några mynt kan komma från arvet efter morfadern, Julius Hagander, Tikalen i Göteborg, Peter Flensburg, Bjarne Ahlströms mynthandel, Wallins mynthandel på Grev Turegatan eller någon annan mynthandel.

Samtliga fem mynt som såldes på MISAB auktion nr 9 kommer från arvet efter morfadern. MISAB var då en nyetablerad aktör som kan kände förtroende för. Han hade kontakt med Dan Carlberg vid MISAB och angav inte att det var hans egna mynt som en förhandlingstaktik.

Hans relation till Bernt Ahlström inleddes kring 2004 efter att denne hållit en utställning på Kungliga Myntkabinettet. De började att samarbeta i olika frågor. Han lämnade det ryska myntet 10 rubel Peter III 1762 till Bernt Ahlström, troligen 2011. De upprättade ett skuldebrev. Myntet införskaffades från Tord Ekström omkring 2002 i samband med att han hjälpte Tord Ekström med förteckningen av dennes ryska myntsamling. Han betalade ca 15 000–20 000 kr. Bernt Ahlström sa att det fanns goda möjligheter att sälja myntet på den internationella marknaden. Det var i samband med att han hade behov av medel för att reglera skatteskulden efter den första Aurumauktionen. Försäljningen drog ut på tiden. Därför fick han en överföring om 353 000 kr i syfte att reglera skatteskulden. Bernt Ahlström slutredovisade aldrig vidareförsäljningen av myntet. Han har kanske laddat ner en auktionsbild på myntet till sin hårddisk.

Han har inte lämnat det ryska myntet 5 rubel Peter III 1762 till Bernt Ahlström. Han har aldrig befattat sig med ett sådant mynt. Bernt Ahlström minns fel om detta, det måste komma från någon annan person. Däremot har han lämnat ett ryskt mynt 5 rubel 1758 till Bernt Ahlström för att denne skulle hjälpa honom att sälja det. Detta mynt kom från Ted Malmstedt och var inte ett toppexemplar. Han fick konstanter i pund motsvarande under 30 000 kr för myntet men fick aldrig veta om Bernt Ahlström sålde det. Han kan ha hjälpt Bernt Ahlström med att fotografera 1762-myntet och det kan vara förklaringen till att ett fotografi av myntet har funnits på hans hårddisk.

Det är riktigt att han sålde de sju vikingatida mynt som ingår i åtalet till Kent Bengtsson. Kent Bengtsson är kunnig om denna typ av mynt. Mynten var hans egna. Fem av dem hade han förvärvat vid två olika tillfällen från Ted Malmstedt. Ett mynt (nr 59) hade han köpt från Bjarne Ahlström och ett (nr 50) från Peter Flensburg under tidigt 2000-tal. Att myntet med nr 42 kom med i kollaget som skickades till Kent Bengtsson var ett misstag, det tillhör egentligen Kungliga Myntkabinettet. Han hade fotograferat myntet i ett annat sammanhang för Brita

Malmers räkning med hänsyn till åtsidans motiv. När kollaget sattes samman, omkring 2011, var livet komplicerat eftersom hans son föddes för tidigt med akut kejsarsnitt. Det är han som har numrerat bilderna i kollaget. Det är ett kollage över mynt med förvirrade omskrifter. Han har använt typen av löpnumrering även i andra sammanhang. Det är ett sätt att sortera materialet när man arbetar med det digitalt. Fotografierna av mynten är tagna av honom i nära anslutning till varandra.

Hans forskningsmaterial befann sig rent fysiskt på olika platser, exempelvis hos Kungliga Myntkabinettet, andra myntkabinett och museum och i privata samlingar. Han har sett påsarna på Kungliga Myntkabinettet. Det fanns mynt och i vissa fall fotografier i påsarna. Materialet började sammanställas på 1950-talet av Brita Malmer och hon fotograferade en del av mynten med polaroidkamera. Mynten och påsarna som finns på Kungliga Myntkabinettet tillhör kabinettet. Han hade inte sina egna mynt där. Vid ett tillfälle berättade han för Kent Bengtsson om var han införskaffat mynten. Mynten överlämnades till Kent Bengtsson i december 2011 när han reste ned till Lund. Han fick samtidigt besked om det akuta kejsarsnittet. Kent Bengtsson hämtade honom och skjutsade honom till flygplatsen så att han kunde resa hem igen. I samband med detta måste mynten ha överlämnats. Anledningen till att han skrev till Kent Bengtsson att han lagt ut medel för mynten för ägarens räkning var att han ville skynda på Kent Bengtsson att utge ersättning för mynten. Det kändes jobbigt att trycka på en vän om betalning och kändes lättare att formulera sig på det här sättet.

Mejlet till Kenneth Jonsson skrevs under svåra omständigheter. Stämningen var nästan hotfull. Om han inte snarast inkom med svar på frågor skulle han kastas ut från forskningsgruppen. Han var i affekt. Mejlet innehåller därför vissa felaktigheter.

Kent Bengtsson

Kent Bengtsson har i förhör uppgett väsentligen följande. Han är en kännare av mynt och samlar sedan 40 år tillbaka på mynt från svensk medeltid och vikingatid. Han främsta källa för att köpa mynt är internet – E-bay och auktioner – samt därutöver privata kontakter och handlare. Han lärde känna Fredrik Elfver i slutet av 1990-talet eller början av 2000-talet.

Fredrik Elfver visade honom ett album som innehöll en dansk medeltida och vikingatidssamling av mynt någon gång i september 2009 i samband med att han besökte numismatiska institutionen vid Stockholms universitet. Däribland fanns de sju mynt som han senare förvärvade från Fredrik Elfver och mynt nr 42 som senare visade sig tillhöra Kungliga Myntkabinettet. Vid det tillfället var det inte tal om någon affär. Han uttryckte intresse för att köpa mynten men fick inget direkt svar. Hans intryck var att mynten tillhörde en annan privatperson. Han blev överraskad av mynten eftersom de var intressanta för hans samling. Det är ovanliga mynt, han hade inga sådana. Typen av mynt finns dock på marknaden och säljs årligen på internationella auktioner, även om de är ovanliga. Det var blandad kvalitet på mynten. Någon gång under 2010 erbjöd Fredrik Elfver att sälja mynten till honom. Det var han som valde ut just dessa mynt. Det fanns inga skäl för honom att tro att mynten kom från Kungliga Myntkabinettet. Han tänkte inte särskilt på att Fredrik Elfver bad honom ange ”återbetalning lån” vid betalningen för mynten. Han betalade för mynten i två omgångar. Han känner till Ted Malmstedt och det är inte omöjligt att mynten kommer från honom.

Kent Bengtsson har vidare pläderingsvis framhållit bl.a. följande. Utifrån myntens patina går det inte att dra några slutsatser kring huruvida mynten kommer från en offentlig eller privat samling. Alla vikingatida mynt som finns kommer ursprungligen från jordfynd och patinan är beroende av jordens egenskaper. Brita Malmer var 1900-talets obestridliga forskare på den aktuella typen av mynt. Om mynt nr 54

och 60 hade tillhört Kungliga Myntkabinettet hade de ingått i hennes referensböcker.

DOMSKÄL

Rättsliga utgångspunkter

Häleri

Åtalet rör gärningar som påstås ha begåtts under åren 2009–2013. Tingsrätten ska därför tillämpa den lagstiftning som då gällde avseende häleribrottet.

Enligt 9 kap. 6 § första stycket första punkten brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017 döms den som på ett sätt som är ägnat att försvåra ett återställande tar befattning med något som är frånhänt annan genom brott, för häleri till fängelse i högst två år (så kallat sakhäleri). Om brottet är grovt döms till fängelse i lägst sex månader och högst sex år enligt bestämmelsens tredje stycke.

För att någon ska kunna dömas för sakhäleri måste domstolen finna styrkt att det förövats ett brott som är dugligt som förbrott till häleri, t.ex. stöld, bedrägeri eller förskingring. Det krävs inte att domstolen fastställer genom vilket konkret brott saken frånhänts annan, utan är tillräckligt att det är utrett att ett brott som innebär ett frånhärande av egendom, föregått hälerigärningen (NJA II 1980 s. 12).

Hälerigärningen består i att ta befattning med något som är frånhänt annan genom brott på ett sätt som är ägnat att försvåra dess återställande. Det krävs inte att ett återställande faktiskt försvåras. (Bäcklund m.fl., Brottsbalken m.m., kommentaren till 9 kap. 6 §, Norstedts Juridik 2019-07-01.) Att ta befattning med något kan exempelvis ske genom att köpa, sälja, byta eller ge bort saken. Likaså omfattas att sälja för annans räkning eller att bjuda ut saken till försäljning. (NJA II 1991 s.

190.) Uppsåtet ska omfatta att saken är fränhänd annan genom brott. Gärningspersonen behöver inte förstå att förbrottet är exempelvis stöld eller förskingring, men han eller hon ska förstå att det är ett brott av sådant slag som fordras för att brottet ska vara dugligt som förbrott. (Bäcklund m.fl., a.a.)

Vid bedömningen av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om gärningen har varit av särskilt farlig art, avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada (se rättsfallet NJA 1990 s. 351).

Preskription

För grovt häleri är preskriptionstiden tio år. Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 1984 s. 564 uttalat att preskriptionstiden vid sakhäleri i princip ska räknas från den första handling som utgör ett fullbordat häleri och att senare av gärningsmannen företagna åtgärder, varigenom han tillgodogör sig egendomen eller varigenom egendomens återställande till ägaren försvåras, inte inverkar på preskriptionstiden. Undantag från denna princip kan enligt Högsta domstolen föreligga i sådana situationer där en senare hälerihandling inte kan anses naturligt ligga i linje med den första hälerihandlingen eller i andra särpräglade situationer (se även rättsfallet NJA 1985 s. 796).

Högsta domstolens uttalanden ger ingen närmare ledning för bedömande av när förhållandena ska anses som så särpräglade att ett undantag från huvudprincipen ska göras. Det är emellertid tydligt att ett sådant undantag tar sikte på alldeles speciella situationer som påtagligt avviker från det sätt som en gärningsperson vanligtvis hanterar hälerigods. Den som begår en sakhälerigärning har som regel för avsikt att antingen utnyttja egendomen för egen räkning eller göra ekonomisk vinning genom att göra sig av med godset på något sätt. Om gärningspersonen vill göra ekonomisk vinning söker han som regel vidareförsälja godset eller göra bytesaffärer med det. En vidareförsäljning av stöldgods måste därför i normalfallet anses utgöra en sådan

hälerigärning som naturligt ligger i linje med den första hälerihandlingen. Inte heller kan det anses ligga något särpräglat i en sådan hantering av hälerigodset. (Jfr rättsfallet RH 2010:29.)

Åtalspreskription innebär endast att det inte får dömas till brottspåföljd. Rätten till skadestånd är inte en brottspåföljd och berörs därför inte av åtalspreskription (Bäcklund m.fl., a.a., kommentaren till 35 kap. 1 § brottsbalken). Fordringar på skadestånd på grund av brott preskriberas i första hand efter tio år (2 § preskriptionslagen [1981:30]). Enligt 3 § preskriptionslagen preskriberas en fordran på skadestånd i anledning av brott inte före utgången av tiden för åtalspreskription, om inte frågan om ansvar för brottet har avgjorts dessförinnan. Har så skett, preskriberas fordringen ett år efter den dag dom eller slutligt beslut meddelas, om inte preskriptionstiden går ut senare enligt 2 §. Preskriptionstiden räknas normalt från den dag brottet begås och syftet med regeln i 3 § är att den som har åsamkats skada genom brott ska ha möjlighet att begära skadestånd så länge straffrättslig påföljd kan dömas ut (prop. 1979/80:119 s. 94).

En fordran som uppkommer på grund av en skadegörande handling anses som huvudregel tillkommen vid tidpunkten för denna handling (prop. 1979/80:119 s. 89). Att skadan har inträffat först senare saknar betydelse. Preskriptionsfristen för fordringar som grundas på flera rättsfakta anses vanligen löpa från det första av dessa (det första rättsfaktumets princip). Exempelvis gäller normalt vid villkorade skadeståndsfordringar, där ersättningsskyldighet förutsätter såväl att skada har inträffat som att någon ytterligare och senare förutsättning är uppfylld, att redan det första rättsfaktumet medför att preskriptionsfristen inleds. Fristen kan därför börja löpa utan att borgenären är medveten om sin fordran och utan att fordran kan göras gällande. (Se rättsfallet NJA 2018 s. 793.)

Allmänna utgångspunkter för bevisvärderingen

För fällande dom i brottmål krävs att domstolen finner det ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade har gjort sig skyldig till de gärningar som åklagaren har påstått. Det innebär att det är åklagaren som ska bevisa samtliga omständigheter som krävs för att den tilltalade ska dömas till ansvar för brott, inklusive sådana förhållanden som har betydelse för hur ett brott bör rubriceras.

Det råder fri bevisprövning. Enligt en metod som Högsta domstolen har anvisat i rättsfallet NJA 2015 s. 702 ska domstolen vid bevisvärderingen först pröva värdet av de olika bevis som åklagaren har lagt fram var för sig. Därefter ska rätten ta ställning till om det sammanvägda värdet av denna bevisning är tillräckligt för att gärningspåståendet ska anses styrkt. Om beviskravet bedöms vara uppfyllt ska den tilltalades uppgifter och annan bevisning som han eller hon har lagt fram granskas. Om det som läggs den tilltalade till last därigenom motbevisas eller om den tilltalades berättelse tar sådan kraft från åklagarens bevisning att beviskravet inte är uppfyllt ska åtalet ogillas.

Åklagaren har även bevisbördan för att sådana omständigheter föreligger som gör att brottet inte är preskriberat. Det ankommer därför på åklagaren att motbevisa en invändning från Fredrik Elfver att en första fullbordad hälerihandling under alla förhållanden skett för så lång tid sedan att brottet har preskriberats. En sådan invändning är till sin karaktär svår att motbevisa eftersom den kräver att bevisning förs om att något inte har hänt. När det saknas uppgifter om den första hälerihandlingen kan svårigheterna att motbevisa denna typ av invändning bli påtagliga. Det bör därför krävas att åklagaren, för att uppfylla beviskravet, förebringa så mycket bevisning att invändningen framstår som obefogad. (Jfr rättsfallet NJA 2019 s. 72.)

Kungliga Myntkabinettet har bevisbördan ifråga om startpunkten för preskriptionstiden vad avser skadeståndsfordringarna. Kabinettet har alltså att styrka att det

rättsfaktum genom vilket fordringarna tillkommit har inträffat vid en sådan tidpunkt att preskription inte har inträtt. (Jfr Lindskog, Preskription, 4 u., Wolters Kluwer, 2017 s. 703).

Oskuldspresumtionen

Ett grundläggande element i rätten till en rättvis rättegång är oskuldspresumtionen. I artikel 6.2 i Europakonventionen stadgas att var och en som blivit anklagad för brott ska betraktas som oskyldig till dess hans skuld lagligen fastställts. I rättsfallet NJA 2000 not C 49 uttalade Högsta domstolen att oskuldspresumtionen under vissa omständigheter torde innebära att en domstol inte utan att bryta mot konventionen kan förklara att en person skulle ha befunnits skyldig till brott, om inte preskription inträtt. Bestämmelsen måste dock enligt Högsta domstolen antas ge domstolen ett betydande utrymme att ingå i prövning av en sådan fråga i den mån domstolen anser att den har betydelse för bedömningen av det mål som domstolen har att avgöra.

Ska Fredrik Elfver dömas för grovt häleri?

Har mynt av de aktuella slagen försvunnit från Kungliga Myntkabinettet?

Tingsrätten inleder med att pröva om mynt av de i åtalet aktuella slagen har försvunnit från Kungliga Myntkabinettet.

Åklagaren har lagt fram en omfattande skriftlig bevisning, mynt för mynt, som avser att styrka att mynten vid något tillfälle funnits hos Kungliga Myntkabinettet. Ulrika Bornestaf och Torbjörn Sundquist har också hörts om detta. De källor som har använts för att konstatera att ett visst mynt har funnits hos Kungliga Myntkabinettet har utgjorts av anteckningar i böcker från 1700- och 1800-talet och inventarielistor upprättade av personal vid kabinettet samt förteckningar som listorna hänvisar till. I vissa fall har det funnits myntbrickor där mynten har legat. Under

varje mynt har funnits en lapp med uppgifter om myntet. I andra fall har det enbart funnits uppgifter om hur många mynt som har legat på respektive bricka. I några fall har avstämning skett mot fotografier av mynt som har förvarats på kabinettet. Det finns även en lapp som åklagaren hävdar rör den så kallade familjerubeln som vittnet Inger Hammarberg har skrivit. I förhör har hon berättat att den skrevs i samband med Sankt Petersburgs 300-årsjubileum, alltså 2003, när myntet flyttades från den polska till den ryska delen av samlingarna.

Polisanmälningar angående stöld har gjorts för samtliga slag av mynt som ingår i åtalet.

Ulrika Bornestaf har i förhör uppgett bl.a. följande. Det saknas en enhetlig, gemensam databas för mynten. Det har därför tagit tid att systematiskt arbeta sig igenom de olika källorna. De fotografier av mynt som Kungliga Myntkabinettet har motsvarar mynt som kabinettet har haft. I några enstaka fall kan man ha lånat in ett fotografi av ett mynt, men då har man varit mycket noggrann med att skriva att det tillhör en enskild samling, just för att det inte ska kunna ske någon sammanblandning. Hon känner sig säker på att det som har anmälts som saknat inte finns någon annanstans. Hon och Torbjörn Sundquist har vänt upp och ner på samlingarna i olika omgångar. Hon är övertygad om att mynten har funnits hos Kungliga Myntkabinettet eftersom hon har dokumentation som visar detta.

Torbjörn Sundquist har i förhör uppgett bl.a. följande. Den senaste inventeringen av samlingarna i sin helhet som gjordes var på 1990-talet. Den inventeringen var dock inte så genomgripande som inventeringen som han och Ulrika Bornestaf har gjort, där de har gått igenom samlingarna mynt för mynt. När de har gått igenom exempelvis den svenska samlingen har de, vid upptäckt av att något mynt saknas, stämt av mot den systematiska samlingen så att myntet inte av misstag lagts dit. De har gjort det flera gånger och dubbelkollat varandras arbete. Det har varit ett intensivt

arbete. De har bara anmält mynt som de känner sig säkra på saknas, och har de känt sig osäkra på någon anmälan har de avlyst den.

Tingsrätten gör följande bedömning. Ulrika Bornestafs och Torbjörn Sundquists inventeringsarbete har av allt att döma genomförts mycket noggrant. Det saknas skäl att ifrågasätta deras uppgifter om att de har gått systematiskt till väga vid inventeringarna, att de vid osäkerhet inte anmält ett mynt som saknat och att det inte finns någon annan plats där de anmälda mynten kan ligga. Genom deras uppgifter och den skriftliga bevisningen i form av inventarielistor, polisanmälningar m.m. finner tingsrätten att det får anses klarlagt att mynt av de slag som anges i åtalet saknas i Kungliga Myntkabinettets samlingar.

Har Fredrik Elfver befattat sig med mynt av samma slag som de mynt som saknas hos Kungliga Myntkabinettet?

Vad gäller åtalspunkterna 1.1–1.4 och 1.6 är det genom Fredrik Elfvers egna uppgifter och den bevisning som åklagaren har presenterat, bl.a. försäljningslistorna från auktionerna, utrett att han har befattat sig med mynt av samma slag som de i åtalet angivna, på tider och platser som anges i gärningsbeskrivningen.

Vad gäller myntet i åtalspunkten 1.5 gör tingsrätten följande bedömning. Fredrik Elfver har förnekat att han har befattat sig med ett mynt 5 rubel Peter III 1762 men har gjort gällande att han har lämnat ett annat mynt, ett ryskt mynt 5 rubel 1758, till Bernt Ahlström för hjälp med försäljning av myntet. Åklagaren har läst upp vad Bernt Ahlström har uppgett i polisförhör. Uppgifter som antecknats i samband med förundersökningen ska generellt sett värderas med försiktighet eftersom de noteringar som görs av polisen av flera skäl kan ha blivit missvisande (se rättsfallet NJA 2015 s. 702). I detta fall har inte försvararen närvarat vid förhören och haft möjlighet att ställa frågor till Bernt Ahlström, vilket ytterligare förtar bevisvärdet av uppgifterna. Vidare kan tingsrätten konstatera att Bernt Ahlström,

enligt vad som framgår av anteckningarna, i vissa avseenden uttryckt osäkerhet kring det aktuella myntet och dessutom vid olika tillfällen lämnat uppgifter som inte är förenliga med varandra. Sammantaget får de uppgifter han har lämnat i polisförhör anses ha ett mycket lågt bevisvärde.

Polisens tekniska undersökning av fotografierna med tillhörande EXIF-data som anträffades i Fredrik Elfvers hårddisk och NFC:s jämförelse av fotografierna med bilderna i auktionskatalogen talar för att Fredrik Elfver har hanterat ett mynt 5 rubel Peter III 1762 i vart fall i januari 2012. Mot detta har Fredrik Elfver invänt att han kan ha lånat ut sin kamera till Bernt Ahlström eller hjälpt Bernt Ahlström att fotografera dennes mynt, vilket i sig inte framstår som osannolikt. Vidare har det inte lagts fram någon utredning rörande betalning för myntet, utöver Bernt Ahlströms uppgifter om att betalning troligen ska ha skett kontant, vilket Fredrik Elfver har förnekat. Vid en sammanvägd bedömning av bevisningen finner tingsrätten att den inte är tillräckligt stark för att det ska anses styrkt att Fredrik Elfver har befattat sig med ett mynt av aktuellt slag. Detta leder till att åtalet ska ogillas i denna del.

Har åklagaren styrkt att preskription inte har inträtt?

Tingsrätten har konstaterat att Fredrik Elfver har befattat sig med mynt av samma slag som de mynt som saknas hos Kungliga Myntkabinettet enligt åtalpunkterna 1.1–1.4 och 1.6. Nästa steg i prövningen blir då att avgöra om det är *samma* mynt. Innan tingsrätten går in på den prövningen finns det emellertid, mot bakgrund av vad som anförts om oskuldspresumtionen i tidigare avsnitt, anledning att behandla Fredrik Elfvers preskriptionsinvändning. Fredrik Elfver delgavs åtalet den 14 december 2018. För att åtalet inte ska ogillas redan på den grunden att påstådda brott är preskriberade ska en första befattning med mynten i åtalet ha skett den 14 december 2008 eller därefter, eller att det är motiverat att göra ett undantag från den av Högsta domstolen fastslagna huvudregeln avseende beräkning av preskriptionstiden.

Som åklagaren har konstaterat i sin plädering finns det ingen utredning om när Fredrik Elfver först tog befattning med de mynt som han har sålt, utöver hans egna uppgifter om när de förvärvades. Åklagaren har framhållit att Fredrik Elfver hade tillgång till Kungliga Myntkabinettets samlingar under tiden han var anställd där, dvs. 2004–2007. Åklagaren har vidare gjort gällande att Fredrik Elfvers uppgifter om hur han kom över mynten inte rimligen kan stämma.

Det är inte klarlagt vid vilken tidpunkt de saknade mynten har försvunnit från Kungliga Myntkabinettet. De flesta mynt har senast iakttagits hos Kungliga Myntkabinettet i samband med inventeringarna som gjordes 1993–1996. Beträffande somliga mynt är tillgänglig dokumentation som knyter dem till kabinettet äldre än så. En familjerubel har iakttagits av Inger Hammarberg när hon flyttade myntet från den polska till den ryska delen av samlingen 2003. Ulrika Bornestafs och Torbjörn Sundquists inventeringar har genomförts efter det att åtalade gärningar ska ha utförts. Mynten kan således ha försvunnit från kabinettet många år före den 14 december 2008 och någon utredning som talar för att mynten försvunnit efter den tidpunkten har inte lagts fram.

Kent Bengtsson har uppgett att han har iakttagit vissa vikingatida mynt hos Fredrik Elfver 2009. Detta säger dock inte något om när dessa mynt har kommit i Fredrik Elfvers besittning. Fredrik Elfver har uppgett att han har haft de mynt han har sålt i sin besittning före december 2008. Åklagaren har lagt fram en omfattande muntlig och skriftlig bevisning som syftar till att motbevisa Fredrik Elfvers uppgifter om hur han förvärvade mynten. Utredningen ger dock ingen ledning i fråga om när den första befattningen med mynten som såldes har ägt rum. Det finns inte heller i övrigt någon bevisning i målet som motsäger att Fredrik Elfver haft mynten före den 14 december 2008. Därmed har åklagaren inte motbevisat Fredrik Elfvers preskriptionsinvändning. Tingsrätten finner inte heller att det föreligger sådana särskilda eller särpräglade omständigheter som medför att det ska göras ett undantag från huvudregeln om hur preskriptionstiden ska beräknas (jfr RH 2010:29).

Åtalet ska därför ogillas redan av det skälet att åklagaren inte har visat att eventuella brottsliga gärningar inte har preskriberats. Det saknas då anledning att pröva om mynten som såldes kommer från Kungliga Myntkabinettet.

Det nu sagda medför att åtalet mot Fredrik Elfver ska ogillas i sin helhet.

Har Kungliga Myntkabinettet bättre rätt till de vikingatida mynten?

Kungliga Myntkabinettet har riktat ett yrkande om bättre rätt mot Kent Bengtsson avseende de sju vikingatida mynt som ingår i åtalspunkten 1.6 och som tagits i beslag från honom. För att få bifall till sin talan måste Kungliga Myntkabinettet till att börja med visa att mynten olovligen har fränhänts Kungliga Myntkabinettet. Beviskravet som nu ska tillämpas är det civilrättsliga, dvs. att Kungliga Myntkabinettet ska styrka sitt anspråk.

Tingsrätten har redan konstaterat att mynt av samma slag har funnits hos Kungliga Myntkabinettet. Frågan är om det rör sig om *samma* mynt.

Fredrik Elver har uppgett bl.a. följande. De fotografier av mynt som han skickade till Kent Bengtsson föreställer mynten som såldes. Det är Fredrik Elfver som har tagit fotografierna. Ett fotografi av mynt nr 42 skickades med trots att myntet tillhör Kungliga Myntkabinettet. Det myntet finns hos kabinettet.

Av den skriftliga bevisningen framgår följande.

Hos Kungliga Myntkabinettet, i Fredrik Elfvers forskningsmaterial, finns en samling av numrerade påsar i en nummerserie mellan 1 och 51. Påsarna innehåller vikingatida mynt. Om man placerar ut påsarna i numerisk följd finns det luckor, dvs. icke-existerande påsar och mynt, på nummer som motsvarar numren på mynten som

såldes till Kent Bengtsson (nr 3, 16, 50, 54, 59, 60 och 61). Det finns inga fotografier av just dessa mynt hos Kungliga Myntkabinettet.

I samtliga fall en påse finns hos Kungliga Myntkabinettet innehåller den också ett mynt. Det finns alltså inga tomma påsar eller mynt utan tillhörande påse. Som försvaret har påpekat finns det även ett flertal ”luckor”, dvs. icke-existerande påsar och mynt, som inte motsvarar nummer på sålda mynt eller andra fotografier som hittats hos Fredrik Elfver. Så är exempelvis fallet med nr 1, 2, 6, 7, 9, 10 m.fl. i serien. Det finns heller inga påsar med mynt kvar som överstiger nr 51, så i teorin hade nummerserien kunnat fortsätta i oändlighet.

Vid husrannsakan på Fredrik Elfvers tjänsterum på Stockholms universitet anträffades ett dokument med ytterligare fotografier av mynt, som inte har sålts till Kent Bengtsson. Nio av dessa fotografier föreställer mynt med nr 5, 8, 12, 14, 26, 29, 52, 53 och 55. Det finns inga påsar eller mynt med dessa nummer på Kungliga Myntkabinettet, utan här finns det ”luckor” i nummerföljden.

Fyra av myntfotografierna (nr 22, 24, 31 och 36) motsvarar emellertid numrerade mynt och påsar som finns hos Kungliga Myntkabinettet. Beträffande dessa fyra mynt har åklagaren presenterat en ”jämförelse” mellan Fredrik Elfvers myntfotografier och fotografier som tagits av mynten som finns på Kungliga Myntkabinettet. Det framgår inte närmare vem som har gjort denna jämförelse. Tingsrätten kan vid granskning av bilderna konstatera att det för blotta ögat ser ut att röra sig om samma mynt. Samma slutsats har uppenbarligen dragits av den som har gjort jämförelsen eftersom denne angett att ”både mynt och numrering överensstämmer”. Tingsrätten saknar emellertid förutsättningar att på ett tillförlitligt sätt bedöma om det verkligen är fråga om samma mynt utifrån de märken och skavanker som förekommer på mynten i jämförelsedokumentet. I sammanhanget kan nämnas den felkälla som försvaret har framhållit, nämligen att flera mynt kan uppvisa identiska märken som följd av skicket på den stamp som använts vid präglingen.

Eftersom det saknas uppgifter om kompetensen hos den som har upprättat jämförelsedokumentet kan några slutsatser inte dras om hur välgrundat dennes påstående om ”överensstämmelse” är. Bevisvärdet av jämförelsen är därför lågt. Tingsrätten vill här också framhålla att även om det hade varit möjligt att dra några närmare slutsatser om huruvida just dessa myntfotografier överensstämmer med mynten hos Kungliga Myntkabinettet hade det inte sagt så mycket om de mynt som Fredrik Elfver sålde, eftersom det rör sig om andra mynt.

Att Fredrik Elfver åtminstone inledningsvis till Kent Bengtsson uppgett felaktiga uppgifter om vem som var ägare till mynten kan tyda på att han försökte dölja deras ursprung. Denna omständighet är emellertid enbart ett indicium på att mynten kommer från Kungliga Myntkabinettet. Vidare är Fredrik Elfvers invändning om att det kändes obekvämt att tjata på en vän om betalning i vart fall inte så orimlig att den kan lämnas utan avseende.

Åklagaren har lagt fram ett utdrag ur en bok av P. Hauberg och hävdar att det där framgår att mynt nr 54 som såldes av Fredrik Elfver endast finns i ett känt exemplar. Kent Bengtsson har ifrågasatt detta och påpekat att myntet borde ha funnits med i Brita Malmers referensverk om det hade tillhört Kungliga Myntkabinettet.

Fredrik Elfver, Kent Bengtsson och vittnet Bo Gunnarsson har samtliga uppgett att de mynt som såldes är ovanliga, men att de förekommer på marknaden. Både Kent Bengtsson och Bo Gunnarsson, som är kännare av vikingatida och medeltida mynt, har vidare uppgett att antalet ovanliga mynt har ökat på marknaden under senare år tack vare internet.

Utifrån myntens skick går det inte att dra några säkra slutsatser om varifrån de kommer, dvs. om de har funnits i en privat eller offentlig samling. Vittnet Line Bjerg har visserligen framfört motsatt ståndpunkt, men detta får anses motbevisat av vad Bo Gunnarsson har uppgett om den saken.

Tingsrätten bedömer sammanfattningsvis att det finns omständigheter som talar för att mynten kommer från Kungliga Myntkabinettet, och då främst myntens numrering hos kabinettet och att ”luckor” i den samlingen korresponderar mot numreringen på de sålda mynten. Samtidigt är det, som påpekats, ett stort antal mynt och påsar i nummerföljden som saknas hos kabinettet. Numreringen som sådan är inte tillräckligt stark bevisning för att det därigenom ska anses styrkt att de sålda mynten kommer från Kungliga Myntkabinettet. Den övriga bevisningen ger inte stöd åt kabinettets talan med sådan styrka att det påverkar bedömningen på ett avgörande sätt. Kungliga Myntkabinettet har således inte styrkt att de sålda mynten kommer från samlingarna. Yrkandet om bättre rätt ska därför avslås. Beslaget av mynten ska hävas och mynten lämnas ut till Kent Bengtsson.

Kungliga Myntkabinettets skadeståndsyrkanden

Eftersom Fredrik Elfver frikänns från ansvar avseende åtalspunkten 1.5 med hänsyn till att han inte har befattat sig med mynt av aktuellt slag ska Kungliga Myntkabinettets skadeståndstalan avslås i den delen. Vad gäller åtalspunkten 1.6 har tingsrätten funnit att det inte är visat att de sålda mynten kommer från kabinettet, och redan av det skälet ska kabinettets anspråk i den delen avslås.

I övriga delar har tingsrätten såvitt nu är i fråga ogillat åtalet eftersom det inte är bevisat att eventuella brottsliga gärningar inte har preskriberats. Som framgått ovan leder detta inte automatiskt till att rätten till skadestånd på grund av brott också preskriberas. Fredrik Elfver har riktat samma invändningar mot de enskilda anspråken som mot åtalet, däribland att preskription inträtt. Som nämnts ovan preskriberas en fordran enligt preskriptionslagen tio år efter tillkomsten om inte preskriptionen avbrutits dessförinnan (2 §). Preskriptionstiden kan förlängas med den tid som gäller för preskription av rätten att väcka åtal enligt 3 §, men bestämmelsen saknar betydelse i detta fall. Enligt förarbetena ska preskriptionstiden räknas från den dag då brottet begicks. Enligt den praxis som utbildats rörande åtalspreskription ska tiden

räknas från den första handling som utgör ett fullbordat häleri. Även om reglerna om preskription i brottsbalken och i preskriptionslagen vilar på delvis olika grunder, framstår det enligt tingsrättens bedömning som rimligt att startpunkten för preskriptionen av skadeståndsanspråken ska löpa från samma tidpunkt som brotten. Ett sådant synsätt ligger också i linje med vad Högsta domstolen har uttalat om att en fordran som uppkommer på grund av en skadegörande handling som huvudregel anses tillkommen vid tidpunkten för denna handling och att preskriptionsfristen löper från den dagen (se rättsfallet NJA 2018 s. 793).

Vad som nu har sagts innebär alltså att preskriptionstiden för Kungliga Myntkabinettets fordringar på skadestånd har börjat löpa vid en första befattning med de saknade mynten som utgör ett fullbordat häleri. Som tingsrätten konstaterat i fråga om åtalspreskriptionen har någon utredning som visar att detta skett den 14 december 2008 eller därefter inte lagts fram. Kungliga Myntkabinettet har därför inte visat att dess eventuella rätt till skadestånd inte är preskriberad. Kabinettets skadeståndstalan ska därför helt avslås.

Kent Bengtssons skadeståndsyrkande

Eftersom Kungliga Myntkabinettets yrkande om bättre rätt till de sju vikingatida mynten har avslagits saknas skäl att pröva Kent Bengtssons skadeståndsyrkande.

Kvarstad

Med hänsyn till utgången i målet ska beslutet om kvarstad hävas.

Övrigt

Mot bakgrund av att utredningen varit mycket omfattande och att en tidigare planerad huvudförhandling behövt ställas in bedömer tingsrätten att arvodet som begärts

STOCKHOLMS TINGSRÄTT

DOM
2020-02-26

B 3964-17

Avdelning 1

av försvararen är skäligt. Eftersom Fredrik Elfver frikänns från ansvar för brott ska kostnaden stanna på staten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 5 (TR-01)

Ett överklagande ställs till Svea hovrätt och ska ha kommit in till tingsrätten senast den 18 mars 2020.

Carl Winnberg

I avgörandet har rådmannen Carl Winnberg samt nämndemän deltagit. Rätten är enig.

ÅKLAGARMYNDIGHETEN
Åklagarmråde Stockholm
City åklagarkammare i Stockholm
Kammaråklagare Jens Nilsson

Stämningsansökan

2018-12-12

Sida 1(12)

Handling 570

Ärende AM-185044-13

Handläggare 111-50

Ange dessa uppgifter vid kontakt med myndigheten

Inskend av åklagaren vid
huvudförhandling 2020-01-29

Maja Adler

MAJA ADLER
TINGSNOTARIE

Stockholms tingsrätt

B 3964-17

Åklagarbundet

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 1
INKOM: 2018-12-12
MÅLNR: B 3964-17
AKTBIL: 10

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 1

INKOM: 2020-01-29
MÅLNR: B 3964-17
AKTBIL: 166

Stämningsansökan

Tilltalade

Fredrik Rolf Christian Elfver (19740914-1673)

Företräds av advokat Johan Åkermark.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avd. 1

Ansvarsyrkanden m.m.

Ink 2020-01-29

1.1 HÄLERI, GROVT BROTT

0201-K285369-14

Akt. B 3964-17
Aktbil. 166

Fredrik Elfver har tagit befattning med stulna mynt enligt bilaga 1 till denna stämningsansökan, med ett sammanlagt ekonomiskt värde av 1 008 800 kronor. Befattningen bestod i att låta försälja mynten på auktion. Mynten hade fränhänts Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet genom brott. Det hände någon gång mellan den 28 februari 2009 och den 1 mars 2009 på Aurum Auktioner nr 5, Skeppsbron 10, Stockholms stad. Fredrik Elfvers åtgärd kunde förväntas göra det svårare för ägaren att få tillbaka stöldgodset.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom gärningen gällde mynt med ett betydande ekonomiskt och kulturhistoriskt värde och eftersom gärningen utgjorde ett led i en serie av likartade brott som utfördes systematiskt.

Fredrik Elfver begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 9 kap 6 § 1 st 1 p och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017

1.2 HÄLERI, GROVT BROTT

0201-K285369-14

9 1248400

Fredrik Elfver har tagit befattning med stulna mynt ~~och polletter~~ enligt bilaga 2 till denna stämningsansökan, med ett sammanlagt ekonomiskt värde av ~~1 268~~ 400 kronor. Befattningen bestod i att låta försälja mynten ~~och polletter~~ på auktion. Mynten ~~och polletter~~ hade fränhänts Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet genom brott. Det hände den 28 februari 2010 på Aurum Auktioner nr 6, Skeppsbron 10, Stockholms stad. Fredrik Elfvers åtgärd kunde förväntas göra det svårare för ägaren att få tillbaka stöldgodset.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom gärningen gällde mynt ~~och polletter~~ med ett betydande ekonomiskt och kulturhistoriskt värde och eftersom gärningen utgjorde ett led i en serie av likartade brott som utfördes systematiskt.

Fredrik Elfver begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 9 kap 6 § 1 st 1 p och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017

1.3 HÄLERI, GROVT BROTT

0201-K285369-14

Fredrik Elfver har tagit befattning med tre stulna ryska mynt, ½ rubel Peter I 1704, 2 rubel Katarina I 1726 och 2 rubel Elisabet 1756, med ett sammanlagt ekonomiskt värde av 447 500 kronor. Befattningen bestod i att låta försälja mynten på auktion. Mynten hade fränhänts Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet genom brott. Det hände den 14 september 2013 på MISAB auktion nr 9, Karlavägen 100, Stockholms stad. Fredrik Elfvers åtgärd kunde förväntas göra det svårare för ägaren att få tillbaka stöldgodset.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom gärningen gällde mynt med ett betydande ekonomiskt och kulturhistoriskt värde och eftersom gärningen utgjorde ett led i en serie av likartade brott som utfördes systematiskt.

Fredrik Elfver begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 9 kap 6 § 1 st 1 p och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017

1.4 HÄLERI, GROVT BROTT

0201-K285369-14

Fredrik Elfver har tagit befattning med ett stulet ryskt mynt 10 rubel Peter III 1762 med ett ekonomiskt värde av åtminstone 353 000 kronor. Befattningen bestod i att inneha och överlämna eller överlåta myntet till Bernt Ahlström. Myntet hade fränhänts Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet genom brott. Det hände någon gång mellan den 1 juli 2010 och den 28 februari 2011 i Stockholms stad. Fredrik Elfvers åtgärd kunde förväntas göra det svårare för ägaren att få tillbaka stöldgodset.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom gärningen gällde ett mynt med ett betydande ekonomiskt och kulturhistoriskt värde och eftersom gärningen utgjorde ett led i en serie av likartade brott som utfördes systematiskt.

Fredrik Elfver begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 9 kap 6 § 1 st 1 p och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017

1.5 HÄLERI, GROVT BROTT

0201-K285369-14

Fredrik Elfver har tagit befattning med ett stulet ryskt mynt 5 rubel Peter III 1762 med ett ekonomiskt värde av 97 500 schweiziska franc, motsvarande cirka 730 000 kronor. Befattningen bestod i att inneha och överlämna eller överlåta myntet till Bernt Ahlström. Myntet hade frånhänts Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet genom brott. Det hände någon gång mellan den 1 januari 2013 och den 29 oktober 2013 i Stockholms stad. Fredrik Elfvers åtgärd kunde förväntas göra det svårare för ägaren att få tillbaka stöldgodset.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom gärningen gällde ett mynt med ett betydande ekonomiskt och kulturhistoriskt värde och eftersom gärningen utgjorde ett led i en serie av likartade brott som utfördes systematiskt.

Fredrik Elfver begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 9 kap 6 § 1 st 1 p och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017

1.6 HÄLERI, GROVT BROTT

0201-K285369-14

Fredrik Elfver har tagit befattning med sju stulna vikingatida mynt med ett sammanlagt ekonomiskt värde av 65 000 kronor. Befattningen bestod i att inneha och överlåta mynten till Kent Bengtsson. Mynten hade frånhänts Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet genom brott. Det hände någon gång mellan den 1 december 2011 och den 12 december 2011 i Lunds eller Ängelsholms kommun, Skåne län. Fredrik Elfvers åtgärd kunde förväntas göra det svårare för ägaren att få tillbaka stöldgodset.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom gärningen gällde mynt med ett betydande kulturhistoriskt värde och eftersom gärningen utgjorde ett led i en serie av likartade brott som utfördes systematiskt.

Fredrik Elfver begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 9 kap 6 § 1 st 1 p och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017

1 29

Målsägande

Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet (16202100-4953)

Åklagaren för talan

Enskilda anspråk

1. Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet yrkar skadestånd av Fredrik Elfver med 1 008 800 kronor. På beloppet yrkas ränta enligt 4 § 5 st och 6 § räntelagen (1975:635) från den 1 mars 2009 till dess full betalning sker. Beloppet avser ersättning för stulna mynt.
2. Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet yrkar skadestånd av Fredrik Elfver med ~~1 268 400~~ kronor. På beloppet yrkas ränta enligt 4 § 5 st och 6 § räntelagen (1975:635) från den 28 februari 2010 till dess full betalning sker. Beloppet avser ersättning för stulna mynt ~~och stulen pollett.~~ *9 1248 400*
1 268 400
3. Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet yrkar skadestånd av Fredrik Elfver med 447 500 kronor. På beloppet yrkas ränta enligt 4 § 5 st och 6 § räntelagen (1975:635) från den 14 september 2013 till dess full betalning sker. Beloppet avser ersättning för stulna mynt.
4. Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet yrkar skadestånd av Fredrik Elfver med 353 000 kronor. På beloppet yrkas ränta enligt 4 § 5 st och 6 § räntelagen (1975:635) från den 28 februari 2011 till dess full betalning sker. Beloppet avser ersättning för stulet mynt.
5. Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet yrkar skadestånd av Fredrik Elfver med 730 000 kronor. På beloppet yrkas ränta enligt 4 § 5 st och 6 § räntelagen (1975:635) från den 29 oktober 2013 till dess full betalning sker. Beloppet avser ersättning för stulet mynt.
6. Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet yrkar bättre rätt än Kent Bengtsson till i beslag tagen egendom och att egendomen ska lämnas ut till Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet utan lösen:
2016-0201-BG17.1 (Vikingatida mynt)
2016-0201-BG17.2 (Vikingatida mynt)
2016-0201-BG17.3 (Vikingatida mynt)
2016-0201-BG17.4 (Vikingatida mynt)
2016-0201-BG17.5 (Vikingatida mynt)
2016-0201-BG17.6 (Vikingatida mynt)
2016-0201-BG17.7 (Vikingatida mynt).

Grunden för yrkandet är att godset tillhör, och olovligen har tagits från, Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet och att Kent Bengtsson inte kunde göra ett godtrosförvärv av egendomen.

Yrkande i andra hand

Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet yrkar skadestånd av Fredrik Elfver med 65 000 kronor. På beloppet yrkas ränta enligt 4 § 5 st och 6 § räntelagen (1975:635) från den 12 december 2011 till dess full betalning sker. Beloppet avser ersättning för stulna mynt.

Särskilda yrkanden

Det yrkas att tingsrätten enligt 26 kap 1 § rättegångsbalken förordnar om kvarstad på så mycket av Fredrik Elfvers egendom att ~~807 700~~ kronor kan antas bli täckt vid utmätning

9 - 3787700

Det yrkas även att tingsrätten förordnar att kvarstaden ska bestå till dess verkställighet kan ske, dock längst två månader efter lagakraftvunnen dom.

Grunden för yrkandet är att det skäligen kan befaras att Fredrik Elfver genom att avvika, undandra egendom, eller på annat sätt undviker att betala det skadestånd som ska erläggas.

Skälen för ett kvarstadsbeslut uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för Fredrik Elfver eller för något annat motstående intresse. Mindre ingripande åtgärder finns inte att tillgå som på motsvarande sätt tar tillvara det allmännas intresse.

Obs! Gods som tagits i beslag från Fredrik Elfver har i dag tagits i förvar enligt 26 kap 3 § rättegångsbalken, varför kvarstadsförhandling måste hållas inom fyra dagar.

Muntlig bevisning

1. Förhör med den tilltalade **Fredrik Elfver** som förnekar brott (2 timmar).
2. Förhör med vittnet **Ulrika Bornestaf** angående de inventeringar som gjorts på Kungliga Myntkabinettet och hennes kännedom om Fredrik Elfver haft en myntsamling för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar de mynt och den pollett som omfattas av åtalet, att Elfvers uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att Elfver aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (45 minuter).
3. Förhör med vittnet **Torbjörn Sundquist** angående de inventeringar som gjorts på Kungliga Myntkabinettet och hans kännedom om Fredrik Elfver haft en myntsamling för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar de mynt och den pollett som omfattas av åtalet, att Elfvers uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att Elfver aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (45 minuter).

4. Förhör med vittnet **Ian Wiséhn** angående noteringar som han gjort angående två av mynten i åtalspunkt 1.1 för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar sådana mynt (15 minuter).
5. Förhör med vittnet **Inger Hammarberg** angående ett mynt familjerubel 1836 för att bevisa att hon flyttade myntet någon gång efter 1996 till en myntbricka där det inte längre finns (10 minuter).
6. Förhör med vittnet **Stefan Anderberg** angående hans kännedom om Fredrik Elfver haft en myntsamling för att bevisa att Elfver aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (15 minuter).
7. Förhör med vittnet **Dennis Pettersson** angående de mynt och den pollett som Fredrik Elfver sålde via Aurum Auktioner nr 5 och 6 för att bevisa att Elfver inte angav någon proveniens på föremålen och att Elfver uppgav att han var ombud för en säljare och inte sålde för egen räkning (20 minuter).
8. Förhör med vittnet **Ingemar Wallin** angående ett mynt 2½ dollar 1829 som såldes på Aurum Auktioner nr 6 för att bevisa att det är samma mynt som sedan såldes på auktion i USA (10 minuter).
9. Förhör med vittnet **Dan Carlberg** angående de mynt som Fredrik Elfver sålde via MISAB auktion nr 9 och den pollett som Elfver sålde vid Aurum Auktioner nr 6 för att bevisa att Elfver inte angav någon proveniens på mynten, att Elfver uppgav att han var ombud för en säljare och inte sålde för egen räkning, att Elfver aldrig nämnt att han haft någon mynt- eller pollettsamling av det här slaget och att den aktuella polletten är mycket ovanlig (20 minuter). Videoförhör är tillräckligt (vittnet bor i Småland).
10. Förhör med vittnet **Bernt Ahlström** angående de två mynten i åtalspunkt 1.4 och 1.5 och hans kännedom om Fredrik Elfver haft en myntsamling för att bevisa att Ahlström fick eller köpte dessa mynt av Fredrik Elfver, att Elfvers uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att Elfver aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (45 minuter). Vittnet är bosatt i Luxemburg.
11. Förhör med vittnet **Kent Bengtsson** angående mynten i åtalspunkt 1.6 för att bevisa att Fredrik Elfver sålde mynten till Bengtsson och att Elfver uppgav att han var ombud för en säljare och inte sålde för egen räkning (45 minuter).

12. Förhör med vittnet **Hans Hirsch** angående de mynt som Fredrik Elfver sålde vid de aktuella auktionerna, mynten i åtalpunkt 1.6, ett mynt 2½ dollar 1829 som såldes på auktion i USA och hans kännedom om Fredrik Elfver haft en myntsamling för att bevisa att myntet 2½ dollar 1829 är samma mynt som saknas på Kungliga Myntkabinettet, att Elfvers uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att Elfver aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (45 minuter).
13. Förhör med vittnet **Ulf Nordlind** angående de mynt som Fredrik Elfver sålde vid de aktuella auktionerna och hans kännedom om Fredrik Elfver haft en myntsamling för att bevisa att Elfvers uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att Elfver aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (45 minuter).
14. Förhör med vittnet **Bjarne Ahlström** angående de mynt som Fredrik Elfver sålde vid de aktuella auktionerna och hans kännedom om Fredrik Elfver haft en myntsamling för att bevisa att Elfvers uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att Elfver aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget. Vittnet har avlidit varför uppläsning av polisförhör återopas (5 minuter).
15. Förhör med vittnet **Lars Lagerqvist** angående de mynt som Fredrik Elfver sålde vid de aktuella auktionerna och hans kännedom om Fredrik Elfver haft en myntsamling för att bevisa att Elfvers uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att Elfver aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (20 minuter). Videoförhör är tillräckligt (vittnet bor i Skåne).
16. Förhör med vittnet **Kenneth Jonsson** angående de mynt som Fredrik Elfver sålde vid de aktuella auktionerna, mynten i åtalpunkt 1.6 och hans kännedom om Fredrik Elfver haft en myntsamling för att bevisa att det inte är rimligt att Elfver skulle kunna ha förvärvat de aktuella mynten på legal väg, att Elfvers uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att Elfver aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (45 minuter).
17. Förhör med vittnet **Line Bjerg (tolkbehov danska)** angående mynten i åtalpunkt 1.6 för att bevisa att mynten är mycket sällsynta och ser ut att ha legat i samling(ar) under mycket lång tid (15 minuter).
18. Förhör med vittnet **Bo Gunnarsson** angående mynten i åtalpunkt 1.6 för att bevisa att mynten är mycket sällsynta (10 minuter).
19. Förhör med vittnet **Sonny Serrestam** angående hans kännedom om Ted Malmstedts innehav av mynt för att bevisa att Fredrik Elfvers uppgifter om var han förvärvat en del av mynten ifrån inte kan stämma (15 minuter). Videoförhör är tillräckligt (vittnet bor i Småland).

20. Förhör med vittnet **Rolf Sjöberg** angående hans kännedom om Ted Malmstedts innehav av mynt för att bevisa att Fredrik Elfvers uppgifter om var han förvärvat en del av mynten ifrån inte rimligen kan stämma (15 minuter).
21. Förhör med vittnet **Sonja Ekström Liakos** angående hennes kännedom om Tord Ekströms innehav av mynt för att bevisa att Fredrik Elfvers uppgifter om var han förvärvat en del av mynten ifrån inte rimligen kan stämma (15 minuter).

Övrig bevisning

1. Anmälan och underlag (förundersökningsprotokoll s. 35, 38, 68, 82, 90, 93-94, 96, 102, 117-118, 121, 123, 152-155, 292-293, 295-297, 300-301, 303-305, 307, 309-311, 432-433, 435, 449, 463-464, 485, 497-498, 500-504, 506, 508, 585, 587-588, 594, 671-672, 674-676, 678, 1221, 1268 och tilläggsprotokoll 2) för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar mynten i åtalpunkt 1.1.
2. Lista över föremål som såldes av Fredrik Elfver vid Aurum Auktioner nr 5 (förundersökningsprotokoll s. 657-662) för att bevisa att han då sålde föremål som i stor utsträckning saknas vid Kungliga Myntkabinettet i åtalpunkt 1.1.
3. Utdrag ur två artiklar och en myntbok (förundersökningsprotokoll s. 664-667, 686 och 1211) för att bevisa att ett av mynten i åtalpunkt 1.1 är extremt sällsynt och värdefullt.
4. Anmälan och underlag (förundersökningsprotokoll s. 26, 29-31, 33-36, 38-40, 54-55, 58, 60-61, 65, 67-70, 72-74, 80-85, 88-89, 95, 106, 108-113, 117-121, 123, 143-145, 152-155, 158-163, 182, 228, 235-236, 242-243, 292-297, 300, 302-310, 329, 341-346, 351-355, 363, 373-376, 395, 405, 407-417, 420-427, 430, 438, 440-442, 449, 452, 458, 463-464, 472, 476, 482, 496-512, 514, 516, 518-520, 524-525, 584, 594, 696, 714, 722, 1145, 1222-1228, 1280-1283 och tilläggsprotokoll 2) för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar mynten och polletten i åtalpunkt 1.2.
5. Lista över föremål som såldes av Fredrik Elfver vid Aurum Auktioner nr 6 (förundersökningsprotokoll s. 688-694) för att bevisa att han då sålde föremål som i stor utsträckning saknas vid Kungliga Myntkabinettet i åtalpunkt 1.2.
6. Utdrag ur myntbok (förundersökningsprotokoll s. 636 och 642) för att bevisa att två av mynten i åtalpunkt 1.2 är extremt sällsynta.
7. Skärmdump från Internet (förundersökningsprotokoll s. 720) för att bevisa att ett av mynten i åtalpunkt 1.2 är mycket sällsynt.

8. Utkvittering av nummerspade (förundersökningsprotokoll s. 1122) för att bevisa att ett av mynten i åtalspunkt 1.2 såldes till ett företag i USA.
9. Bildjämförelser (förundersökningsprotokoll s. 716-719) för att tekniskt bevisa att ett av mynten i åtalspunkt 1.2 kommer från Kungliga Myntkabinettet.
10. Spårundersökningsprotokoll (förundersökningsprotokoll s. 1067-1070) för att tekniskt bevisa att ett av mynten i åtalspunkt 1.2 kommer från Kungliga Myntkabinettet.
11. Spårundersökningsprotokoll (förundersökningsprotokoll s. 1075-1079) för att tekniskt bevisa att två av mynten i åtalspunkt 1.2 kommer från Kungliga Myntkabinettet.
12. Spårundersökningsprotokoll (förundersökningsprotokoll s. 1081-1084) för att tekniskt bevisa att ett av mynten i åtalspunkt 1.2 kommer från Kungliga Myntkabinettet.
13. Anmälan och underlag (förundersökningsprotokoll s. 428, 435, 453, 455, 477, 479, 483, 875, 877 och 879) för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar mynten i åtalspunkt 1.3.
14. Lista över föremål som såldes av Fredrik Elfver vid MISAB auktion nr 9 jämte bilder (förundersökningsprotokoll s. 861, 863-864 och 869-872) för att bevisa att han då sålde föremål som i stor utsträckning saknas vid Kungliga Myntkabinettet i åtalspunkt 1.3.
15. Anmälan och underlag (förundersökningsprotokoll s. 447, 458, 470, 482, 738-740 och 742) för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar myntet i åtalspunkt 1.4.
16. Anmälan och underlag (förundersökningsprotokoll s. 447, 458, 469, 482, 738-740 och 742) för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar myntet i åtalspunkt 1.5.
17. Utdrag ur mejl (förundersökningsprotokoll s. 736) för att bevisa hur man kan se skillnad på mynten i åtalspunkt 1.4 och 1.5.
18. Utdrag ur auktionskatalog (förundersökningsprotokoll s. 748) för att bevisa att myntet i åtalspunkt 1.4 såldes av Bernt Ahlström i Storbritannien 2011 och att myntet är extremt värdefullt.
19. Bildjämförelser (förundersökningsprotokoll s. 748-749) för att bevisa att Fredrik Elfver sparar en bild av myntet i åtalspunkt 1.4 på en hårddisk.

20. Utdrag ur auktionskatalog (förundersökningsprotokoll s. 744) för att bevisa att myntet i åtalspunkt 1.5 såldes av Bernt Ahlström i Schweiz 2014 och att myntet är extremt värdefullt.
21. Rättshjälpsbegäran med svar (förundersökningsprotokoll s. 751-754 och 756-767) för att bevisa att myntet i åtalspunkt 1.5 såldes av Bernt Ahlström i Schweiz 2014 och att myntet är extremt värdefullt.
22. Bildjämförelser (förundersökningsprotokoll s. 746) för att bevisa att Fredrik Elfver fotograferat myntet i åtalspunkt 1.5 eller i vart fall sparat en bild av myntet på en hårddisk.
23. Protokoll över datorundersökning (förundersökningsprotokoll s. 1094-1106) för att bevisa att Fredrik Elfver sparat en bild av myntet i åtalspunkt 1.4 på en hårddisk och att han fotograferat myntet i åtalspunkt 1.5 eller i vart fall sparat en bild av myntet på en hårddisk.
24. Bild som Fredrik Elfver skickat digitalt, med tillhörande s.k. metadata (förundersökningsprotokoll s. 1111) för att bevisa att Fredrik Elfver sparat en bild av myntet i åtalspunkt 1.4 på en hårddisk och att han fotograferat myntet i åtalspunkt 1.5 eller i vart fall sparat en bild av myntet på en hårddisk.
25. Sakkunnigutlåtande (förundersökningsprotokoll s. 1112-1119) för att bevisa att Fredrik Elfver sparat en bild av myntet i åtalspunkt 1.4 på en hårddisk och att han fotograferat myntet i åtalspunkt 1.5 eller i vart fall sparat en bild av myntet på en hårddisk.
26. Beslagsprotokoll (förundersökningsprotokoll s. 1006-1008) för att bevisa att mynten i åtalspunkt 1.6 togs i beslag hos Kent Bengtsson, som köpte dem av Fredrik Elfver.
27. Bilder och bildjämförelser (förundersökningsprotokoll s. 769-775, 789-793 och 1343-1344) för att bevisa att mynten i åtalspunkt 1.6 kommer från Kungliga Myntkabinettet.
28. Dokument med bilder av mynt hittat i Fredrik Elfvers tjänsterum på Stockholms universitet (förundersökningsprotokoll s. 778-781) för att bevisa att mynten i åtalspunkt 1.6 kommer från Kungliga Myntkabinettet.
29. Bilder av mynt och myntpåsar som finns kvar hos Kungliga Myntkabinettet (förundersökningsprotokoll s. 783, 785-787 och 795-819) för att bevisa att mynten i åtalspunkt 1.6 kommer från Kungliga Myntkabinettet.
30. Förteckning (förundersökningsprotokoll s. 821) för att bevisa att mynten i åtalspunkt 1.6 kommer från Kungliga Myntkabinettet..

31. Mejl från Fredrik Elfver till Kent Bengtsson angående mynten i åtalspunkt 1.6 (förundersökningsprotokoll s. 1353) för att bevisa att Elfver uppgav att han var ombud för en säljare och inte sålde för egen räkning.
32. Utdrag ur myntbok angående ett av mynten i åtalspunkt 1.6 (förundersökningsprotokoll s. 1365) för att bevisa att myntet är mycket ovanligt.
33. Utlåtande (förundersökningsprotokoll s. 604) för att bevisa att de aktuella mynten och polletten har ett betydande kulturhistoriskt värde.
34. Fotografier av utrymme i Kungliga Myntkabinettet där fotografier av föremål förvaras (förundersökningsprotokoll s. 624-626) för att bevisa att fotografier av flertalet av de aktuella mynten saknas.
35. Listor över föremål som sålts av Fredrik Elfver vid andra auktioner (förundersökningsprotokoll s. 651-655, 856-857 och 859) för att bevisa att han då i princip endast sålde föremål med relativt låga värden.
36. Ekonomisk översikt (förundersökningsprotokoll s. 880-884 och 900) för att bevisa att Fredrik Elfver inte hade en ekonomi som förklarar hur han kunnat förvärva mynt i den utsträckning som han sedan sålt.
37. Brev från Fredrik Elfver till Skatteverket (förundersökningsprotokoll s. 886) för att bevisa att han där påstod att alla mynten som såldes vid Aurum Auktioner nr 5, åtalspunkt 1.1, utgjordes av ett arv.
38. Kontoutdrag och handlingar kring funna kvitton och fakturor (förundersökningsprotokoll s. 889-899 och 901-908) för att bevisa att Fredrik Elfver sålde de aktuella mynten och polletten för egen räkning och att betalningen han erhöll till stor del gick åt till att köpa böcker.
39. Bouppteckningar efter Fredrik Elfvers morfar och morbror (förundersökningsprotokoll s. 914-920 och 922-923) till styrkande av att Fredrik Elfver inte ärvde någon värdefull myntsamling efter sin morfar.
40. Pm (förundersökningsprotokoll s. 947-948) för att bevisa att Fredrik Elfvers uppgifter om var han köpt en del av de aktuella mynten inte stämmer.
41. Dokument som hittats i Fredrik Elfvers hårddisk (tilläggsprotokoll 1 s. 3) för att bevisa att han, efter att han kan ha fått kännedom om att polisen hade börjat arbeta med ärendet, upprättade en handling som kan tolkas som ett erkännande. Obs! Handlingen är av känslig natur och det kommer att begäras att den ska föredras bakom stängda dörrar.

Handläggning

Observera att det finns ett kvarstadsyrkande där det finns föremål i förvar, varför kvarstadsförhandling måste hållas inom fyra dagar. Jag har semester nästa vecka, varför det hemställs att kvarstadsförhandling hålls senast den 14 december 2018.

Observera att det finns ett yrkande om bättre rätt som riktar sig mot någon annan än den tilltalade.

Förslag till huvudförhandlingsplan bifogas inom kort.

Följande personalia bör inhämtas: Personutredning.

Behov av teknisk utrustning i rätten: Bildkabel, helst hdmi.

Godspunkt RAR	Land	Inv nr	Regent	Valör	Myntslag	År	Myntort	Aurum	Alternativ	Värde
195 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav Vasa		16 Öre	1559	Stockholm	5:117		7000
194 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav Vasa		½ Mark	1557	Stockholm	5:125		9000
193 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav Vasa		½ Mark	1543	Svartsjö	5:140		5600
196 (K84689-14)	Sverige	30000	Erik XIV		16 Öre	1565		5:154		3600
197 (K84689-14)	Sverige	30000	Karl IX		½ Mark	1607		5:232		2100
172 (K84689-14)	Sverige	30000	Adolf Fredrik	1	Dukat	1766		5:474		27000
127 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XIV Johan	2	Dukater	1843	Stockholm	5:590		27000
145 (K84689-14)	Sverige	30000	Carl XV	1	Dukat	1867		5:684		8400
214 (K84689-14)	Sverige	30000	Karl XV	2	Riksdaler	1871		5:704		7200
184 (K84689-14)	Sverige	30000	Oskar II	20	Kronor	1889		5:750		2400
548	Storbritannien	23840	Victoria	2	Pund	1893	London	5:1032		3200
1057	Italien		Lejon		Florin	1325?		5:1035		3800
988	Ryssland	101233	Peter I	1	Rubel	1720		5:1040		22000
989	Ryssland	101233	Peter I	1	Rubel	1725		5:1041		19000
990	Ryssland	101233	Peter I	½	Rubel	1707		5:1042		46000
1060	Ryssland		Katarina I	1	Rubel	1727		5:1043		29000
1061	Ryssland		Anna	1	Rubel	1733		5:1044		20000
1022	Ryssland	866/1839	Nicolaus I	1½	Rubel	1836	Sankt Petersburg	5:1052		510000
1271	Ryssland	24 089	Nikolaus II		Rubel	1912		5:1058		90000
1270	Ryssland		Nikolaus II		Rubel	1912		5:1059		15500
1272	Ryssland		Nikolaus II		Rubel	1914		5:1061		120000
551 eller 552	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1847	London	5:1080		31000
565, 566 eller 567	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1863	London	5:1080		
565, 566 eller 567	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1863	London	5:1080		
568 eller 569	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1864	London	5:1080		
625 eller 626	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1871	Sydney	5:1080		
574	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1872	London	5:1080		
602	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1872	Melbourne	5:1080	6:776	
604	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1875	Melbourne	5:1080	6:779	
606	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1878	Melbourne	5:1080	6:779	
609	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1885	Melbourne	5:1080	6:781	
633	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1886	Sydney	5:1080	6:778	
634	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1887	Sydney	5:1080	6:781	
635	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1888	Sydney	5:1080		

STOCKHOLMS
Avdelning 1
INKOMST- 2018-12-12
MÅL NR: 8-964-17
AKTBE: 10

TINGSRÄTT

613	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1890	Melbourne	5:1080		
591	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1892	London	5:1080		
593	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1895	London	5:1080		
641	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1898	Sydney	5:1080		
642	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1899	Sydney	5:1080		
643	Storbritannien	24713	Victoria	1	sovereign	1900	Sydney	5:1080		

1008800

Godspunkt RAR	Land	Inv nr	Regent	Valör	Myntslag	År	Myntort	Aurum	Alternativ	Värde
192 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav Vasa		1 Mark	1540	Västerås	6:115		7400
198 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav II Adolf		Fyrk	1627	Arboga	6:227		1000
199 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav II Adolf		Taler	1632	Augsburg	6:229		9400
200 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav II Adolf		Taler	1632	Erfurt	6:231		7200
201 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav II Adolf		Dukat	1632	Mainz	6:233		7500
167 eller 202 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav II Adolf		Dukat	1632	Nürnberg	6:234		8400
203 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav II Adolf		Taler	1632	Nürnberg	6:235		7400
204 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav II Adolf		Taler	1632	Würtzburg	6:236		12000
205 (K84689-14)	Sverige	30000	Christina		Taler	1642	Pommern	6:252		11000
206 (K84689-14)	Sverige	30000	Karl XII		Riksdaler	1707		6:289		25000
70 (K84689-14)	Sverige		Fredrik I		dukat	1749		6:322		65000
72 (K84689-14)	Sverige		Adolf Fredrik		dukat	1754		6:347		185000
207 (K84689-14)	Sverige	30000	Adolf Fredrik		Riksdaler	1753		6:349		3800
87 (K84689-14)	Sverige	RB	Gustav III	1	dukat	1784	Stockholm	6:375		32000
162 eller 209 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav III	1	riksdaler	1780	Stockholm	6:386		1900
208 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav III		2/3 riksdaler	1776		6:393		1700
92 (K84689-14)	Sverige	RB	Gustav IV Adolf	1	dukat	1793	Stockholm	6:408		25000
99 (K84689-14)	Sverige	RB	Gustav IV Adolf	1	dukat	1806	Stockholm	6:410		10000
163 eller 210 (K84689-14)	Sverige	RB	Gustav IV Adolf	1	riksdaler	1805	Stockholm	6:414		3800
121 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XIV Johan	4	dukater	1839	Stockholm	6:437		45000
125 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XIV Johan	2	dukater	1842	Stockholm	6:438		61000
112 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XIV Johan	1	dukat	1827	Stockholm	6:439		14000
128 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XIV Johan	1	dukat	1843	Stockholm	6:440		13000
164 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XIV Johan	1	riksdaler	1826	Stockholm	6:444		21000
132 (K84689-14)	Sverige	RB	Oscar I	1	dukat	1849	Stockholm	6:463		7800
140 (K84689-14)	Sverige	RB	Oscar I	1	dukat	1859	Stockholm	6:464		11000
165 eller 211 (K84689-14)	Sverige	RB	Oscar I	1	riksdaler	1851	Stockholm	6:468		3000
144 (K84689-14)	Sverige		Karl XV		dukat	1864		6:482		10500
147 eller 213 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XV	1	carolin	1868	Stockholm	6:484		3400
166/212 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XV	4	riksdaler rm	1862	Stockholm	6:489		1900
155 (K84689-14)	Sverige	RB	Oscar II	20	kronor	1887	Stockholm	6:511		5000
189, 190 eller 191 (K84689-14)	Tyskland	17 955			Pollett	1634	Förbundshären i Tyskl.	6:793		20000
985	Bohemia		Ferdinand III	2	dukater	1651		6:690		33000
280	Finland	23 840	Alexander III	20	mark	1880		6:695		11500
281	Finland	23 840	Nikolaus	20	mark	1891		6:697		5000
1039	Finland	22 435	Minnesmynt	100	Euro	2002		6:699		1800
313	Frankrike	23 840	III republiken	100	francs	1907	A	6:700		6300

318	Frankrike	23 840	III republiken	100	francs	1912	A	6:701		7200
993	Tyskland		Mainz Archbishops		GoldGulden	1434-1459	Mainz	6:713		4800
724	Tyska Riket	23840	–	20	riksmark	1893	Hamburg (J)	6:716		3100
725	Tyska Riket	23840	–	20	riksmark	1894	Hamburg (J)	6:716		
728	Tyska Riket	23840	–	20	riksmark	1899	Hamburg (J)	6:717		3200
730	Tyska Riket	23840	–	20	riksmark	1913	Hamburg (J)	6:717		
733	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1875	Hamburg (J)	6:718		2600
734	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1877	Hamburg (J)	6:718		
735	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1878	Hamburg (J)	6:718		
736	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1879	Hamburg (J)	6:719		2700
737	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1880	Hamburg (J)	6:719		
739	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1890	Hamburg (J)	6:719		
740	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1893	Hamburg (J)	6:720		3700
743	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1901	Hamburg (J)	6:720		
744	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1903	Hamburg (J)	6:720		
746	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1906	Hamburg (J)	6:720		
774	Tyska Riket	23840	Wilhelm	20	riksmark	1871	Preussen (A-Berlin)	6:721		3200
775	Tyska Riket	23840	Wilhelm	20	riksmark	1872	Preussen (A-Berlin)	6:721		
777	Tyska Riket	23840	Wilhelm	20	riksmark	1874	Preussen (A-Berlin)	6:722		3200
778	Tyska Riket	23840	Wilhelm	20	riksmark	1877	Preussen (A-Berlin)	6:722		
779	Tyska Riket	23840	Wilhelm	20	riksmark	1878	Preussen (A-Berlin)	6:723		4700
781	Tyska Riket	23840	Wilhelm	20	riksmark	1882	Preussen (A-Berlin)	6:723		
782	Tyska Riket	23840	Wilhelm	20	riksmark	1883	Preussen (A-Berlin)	6:723		
835	Tyska Riket	23840	Wilhelm	10	riksmark	1873	Preussen (B-Hannover)	6:724		2700
787	Tyska Riket	23840	Wilhelm	10	riksmark	1874	Preussen (A-Berlin)	6:724		
788	Tyska Riket	23840	Wilhelm	10	riksmark	1875	Preussen (A-Berlin)	6:724		
789	Tyska Riket	23840	Wilhelm	10	riksmark	1877	Preussen (A-Berlin)	6:725		3400
790	Tyska Riket	23840	Wilhelm	10	riksmark	1878	Preussen (A-Berlin)	6:725		
791	Tyska Riket	23840	Wilhelm	10	riksmark	1879	Preussen (A-Berlin)	6:725		
792	Tyska Riket	23840	Wilhelm	10	riksmark	1880	Preussen (A-Berlin)	6:725		
794	Tyska Riket	24 713	Wilhelm	5	riksmark	1878	Preussen (A-Berlin)	6:726		1200
886	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	20	riksmark	1894	Württemberg (F)	6:727		3200
888	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	20	riksmark	1900	Württemberg (F)	6:727		
880	Tyska Riket	23840	Karl	10	riksmark	1878	Württemberg (F)	6:728		3600
881	Tyska Riket	23840	Karl	10	riksmark	1879	Württemberg (F)	6:728		
882	Tyska Riket	23840	Karl	10	riksmark	1880	Württemberg (F)	6:728		
883	Tyska Riket	23840	Karl	10	riksmark	1881	Württemberg (F)	6:729		2400
884	Tyska Riket	23840	Karl	10	riksmark	1888	Württemberg (F)	6:729		

885	Tyska Riket	23840	Karl	10	riksmark	1890	Württemberg (F)	6:730		1200
890	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	10	riksmark	1893	Württemberg (F)	6:731		1600
891	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	10	riksmark	1896	Württemberg (F)	6:732		3200
892	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	10	riksmark	1898	Württemberg (F)	6:732		
893	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	10	riksmark	1900	Württemberg (F)	6:732		
894	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	10	riksmark	1901	Württemberg (F)	6:733		3400
895	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	10	riksmark	1903	Württemberg (F)	6:733		
896	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	10	riksmark	1904	Württemberg (F)	6:733		
547	Storbritannien	23840	George IV	1	sovereign	1830	London	6:740		10000
1077	Storbritannien		Willian IV	1	sovereign	1837	London, Sköld	6:741		12000
557	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1855	London	6:742		2200
549	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1845	London	6:743		5600
550	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1846	London	6:743		
551 eller 552	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1847	London	6:743		
553	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1849	London	6:744		5400
554	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1850	London	6:744		
555	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1852	London	6:744		
1023	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1853	London	6:745		5400
556	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1854	London	6:745		
558	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1856	London	6:745		
559	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1857	London	6:746		5600
560	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1858	London	6:746		
561	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1859	London	6:746		
562	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1860	London	6:747		5400
563	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1861	London	6:747		
564	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1862	London	6:747		
565, 566 eller 567	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1863	London	6:748		5400
568 eller 569	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1864	London	6:748		
570	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1865	London	6:748		
571	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1866	London	6:749		7400
572	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1869	London	6:749		
573	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1870	London	6:749		
576	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1873	London	6:749		
575 eller 1083	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1872	London	6:750		6200
588	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1889	London	6:750		
589	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1890	London	6:750		
590	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1891	London	6:750		
599 eller 600	Storbritannien	24 713	Victoria	½	sovereign	1887	London	6:751		1600

599 eller 600	Storbritannien	24 713	Victoria	½	sovereign	1887	London	6:751		
1086	Storbritannien		Edward VII	5	Pund	1902	London	6:753		11000
1084	Storbritannien		Victoria	2	Pund	1887	London Jubilee	6:754		5200
1054	Italien	7573	Torn		Florin	1252-1422		6:756		9000
1055	Italien	7573	Kors		Florin	1252-1422		6:757		7800
1056	Italien	7573	(Ekollon) Hatt		Florin	1252-1422		6:758		6200
1059	Italien	7573	(?) Snurra		Florin	1252-1422		6:759		8800
1053	Italien				Florin	1252-1422		6:760		9200
1053	Italien				Florin	1252-1422		6:760		
1053	Italien				Florin	1252-1422		6:761		6600
1053	Italien				Florin	1252-1422		6:761		
1058	Italien				Dukat	1423-1457		6:763		3200
1268	Ryssland				Rubel	1896		6:767		9200
986	Ryssland	23263	Alexander II	1	Rubel	1898		6:768		48000
69	USA	ui	S/V foto finns	2,5	dollars	1829		6:771		230000
984	USA			½	dollars	1827		6:772		32000
241	Australien	24 713	–	1	sovereign	1863	Sydney	6:774		4200
244	Australien	24 713	–	1	sovereign	1868	Sydney	6:774		
628	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1877	Sydney	6:775		1600
625 eller 626	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1871	Sydney	6:776		4800
627	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1873	Sydney	6:776		
629	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1878	Sydney	6:777		6400
630	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1879	Sydney	6:777		
607	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1882	Melbourne	6:777	6:780	
631	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1883	Sydney	6:778		6400
608	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1884	Melbourne	6:778		
632	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1884	Sydney	6:778	6:781	
610	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1886	Melbourne	6:781		6400
611	Storbritannien	23 840	Victoria	1	sovereign	1888	Melbourne	6:782		4800
637	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1892	Sidney	6:782		
616	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1893	Melbourne	6:782		
617	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1894	Melbourne	6:783		6200
638	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1894	Sydney	6:783		
618	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1895	Melbourne	6:783		
640	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1896	Sydney	6:783		
620	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1897	Melbourne	6:784		6200
621	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1898	Melbourne	6:784		
622	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1899	Melbourne	6:784		

623	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1900	Melbourne	6:784		
-----	----------------	-------	----------	---	-----------	------	-----------	-------	--	--

1268400

Nr	Påse – status	Bild	Mynt i påsen	Proveniens i KMK:s samlingar	Myntbestämning
1	ingen påse på KMK				
2	ingen påse på KMK				
3	ingen påse på KMK	bild Elfer till B			jfr Knut den Store 7a Lund)
4	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Spira rund hjälm m. diadem, mantel , arm
5	ingen påse på KMK	Bild Husr. E			
6	ingen påse på KMK				
7	ingen påse på KMK				
8	ingen påse på KMK	Bild Husr.E			
9	ingen påse på KMK				
10	ingen påse på KMK				
11	påse på KMK	foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Spira....IB 1a/C1a)(förvirrad C
12	ingen påse på KMK	Bild Husr.E			
13	ingen påse på KMK				
14	ingen påse på KMK	Bild Husr.E			
15	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Ethelred II)(Long Cross - efterp.
16	ingen påse på KMK	bild Elfver till B			Ethelred II)(Long Cross - efterp.
17	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Ethelred D)Long Cross - efterp.
18	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Ethelred D)Long Cross - efterp.
19	ingen påse på KMK				
20	ingen påse på KMK				
21	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Knut den Helige (1080-1086)
22	påse på KMK	Bild Husr.E/foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Knut den Helige (1080-1086)
23	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Knut den Helige (1080-1086)
24	påse på KMK	Bild Husr. E/ foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	
25	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	
26	ingen påse på KMK	Bild Husr.E			
27	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Ethelred C)(Ethelred Small Cross, jfr Becker 49)(frånsida A
28	påse på KMK	Foto KMK	x	Låda 0	Ethelred C)(Small Cross, Becker H1)(A
29	ingen påse på KMK	Bild Bild Husr.E			
30	ingen påse på KMK				
31	påse på KMK	Bild Husr. E/Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Knut den Store (1018-1035)
32	ingen påse på KMK				
33	påse på KMK	Foto KMK	x	SHM syst (ej utlagd på bricka i systematiska samlingen)	Jfr Sven Estridsen (1047-1075)
34	ingen påse på KMK				
35	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Knut den Store (1018-1035)
36	påse på KMK	Bild Husr. E/Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Hardeknut (1035-1042)
37	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Knut den store (1018-1035)
38	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Magnus den gode (1042-1047)
39	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Magnus den gode (1042-1047)
40	ingen påse på KMK				
41	ingen påse på KMK				
42	påse på KMK	bild Elfver till B/foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	? - Finns ej med i Hbg
44	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Harald Hein (1075-1080)
46	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Harald Hein (1075-1080)
47	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Harald Hein (1075-1080)
49	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Harald Hein (1075-1080)
50	ingen påse på KMK	bild Elfver till B			? - Finns ej med i Hbg
51	påse på KMK	Foto KMK	x	?	Sven Estridsen (1047-1075)
52	ingen påse på KMK	Bild Husr. E			
53	ingen påse på KMK	Bild Husr. E			
54	ingen påse på KMK	bild Elfver till B			Knut den Store Hbg 43 Ringstad
55	ingen påse på KMK	Bild Husr. E			
56	ingen påse på KMK				
57	ingen påse på KMK				
58	ingen påse på KMK				
59	ingen påse på KMK	bild Elfver till B			? - Finns ej med i Hbg
60	ingen påse på KMK	bild Elfver till B			? - Finns ej med i Hbg
61	ingen påse på KMK	bils Elfver till B			? - Finns ej med i Hbg

Förklaring	
Sålda mynt till Kent Bengtsson (Bilder skickade från Kent Bengtsson)	
Bild anträffad vid husrannsakan på Elfvers tjänsterum.	
Påse och mynt finns på KMK	
"Foto KMK" innebär fotografi på mynt som finns på KMK se bildkarta i ärendet.	

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se